Leto LVIII. Številka 8. V Ljubljani, v nedeljo 11. januarja 1925. Cena Din 2·—.

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petit á 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati petit vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravništvo: Knaflova ulica štev. 5, pritličje. — Telefon štev. 304.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon štev. 34.
Pošnina plačana v gotovini.

Vsi bodo poklicani . . .

Dosedanja federalistična in separatistična politika v Jugoslaviji je bila izrazito opozicijonalna, obstrukcijonistična ter defetistična vsemu, kar je konsolidiralo naše gospodarske in upravne razmere. Ta opozicija in politika je zadrževala vsak pozitiven razvoj našega naroda, puščala njegove socijalne bolesti, da so se razvijale v naravnost kritičen štadij. V zunanjosti je delovala na propast skupnega novca in tiščala dinar k tlom. V Beogradu pa je v sejah narodne skupščine vršila sistematično obstrukcijo ter opetovano tudi formalno deklarirala, da ne dovoli nobenega zakonodajnega dela na praktičnih področjih in težkočah vsakdanjega življenja, dokler se kot prvi problem ne rešijo manjšinjske zahteve po reviziji ustave in po federalistični parcelaciji naše države. Po šestih letih smo spoznali, da ne pojde dalje in da je treba izvršiti temeljito **operacijo: Parlament naj postane delazmožen, uprava naj se izpopolni potom mirnega sodelovanja, naša politika naj se posveti gospodarskim, socijalnim in kulturnim vprašanjem. Za nekaj let naj se vprašanje revizije ustave ter izpopolnitve samouprave odloži, dokler si pač zgradimo temelj in privzgojimo enotni državljanski patrijotizem od Triglava do Vardarja.**

Sedanja vlada je poskrbela za to operacijo na ta način, da je pozvala narod, naj 8. februarja izreče svojo končnoveljavno sodbo o naši bodoči usodi. **Mi ne dvomimo o tem, da bo ta narod v svojem dobrem in večinskem jedru odklonil federalizem in obstrukcijonizem ter spoznal dobroto unitarizma, ki hoče z enakopravnimi merami na vse strani in do vseh delov naše kraljevine izpopolniti naše gospodarske in socijalne razmere potom temeljite zakonodaje v predstoječi narodni skupščini.** V štirih letih mirnega, nemotenega notranjega življenja se bo storilo kajpada veliko in k temu velikemu delu **bodo pozvani vsi, ki so dobre volje!**

Vsi bodo poklicani, da sodelujejo pri predstoječi konsolidaciji naše države, ki se nam obeta od nove narodne skupščine in od **mirnega notranjega sožitja** brez federalistične demagogije in grde obstrukcijonistične demagogije.

Poklicana bo v prvi vrsti omladina, da se s svežim zanosom znova oklene širokoorganiziranega prosvetnega dela med narodom, zlasti na naši severni državni meji, v Prekmurju, po štajerskih mestih, kjer životarijo ostanki nemčurskih odpadnikov. Pa tudi po naših proletarskih središčih bo mnogo, mnogo dela, ki je nujno potrebno za vsakega mladega človeka, ki hoče živeti z duhom časa ter upoštevati moderna socijalna stremljenja. Na ta način bo taka omladina lahko vplivala tudi na slovensko delavstvo, **da se v bodoče več ne udaja sanjavim iluzijam komunističnih zapeljevalcev ter da raje stopi na trdo, vendar preizkušeno pot samopomoči v prosveti in zadružništvu, da se iztrže iz meglene teorije k polni resničnosti, ki narekuje vsestransko sodelovanje dela in kapitala, producenta in konzumenta, industrije, trgovine in delavstva.**

Poklicani bodo nadalje vsi interesenti, ki ustvarjajo tako materijalno kakor duševno kulturo, ker so v šestih letih spoznali, **da leži spas samo v samotvornosti in v pridnosti in da kultura, gmotna ali duševna ne pade z nebes, najmanj pa iz kluna avtonomističnega ali federalističnega goloba.**

Vse, kar bo hotelo ustvarjati, pride potom spretne akcije do svojih sredstev, ker se bo pri tem reklo, da služi ustvarjanje skupni državni in nacijonalni večini.

Poklicani bodo v prvi vrsti naši inteligenti, ki so v šestih letih uvideli, **da je v narodni skupščini vedno bilo dovelj dobre volje**, da pa ta dobra volja žal vedno ni bila stvarno, vsebinsko na višini in to zopet **v glavnem radi pomanjkanja primerne strokovnjaške pomoči od strani inteligence**, ki se je oddaljila političnemu življenju!

Kdor bo najbolj aktiven, najbolj spreten in vesten, ta zmaga! To načelo, ki se je že preizkusilo v gospodarstvu po vsem svetu, zmaga tudi v Jugoslaviji, ker omogoča tudi Slovencem, dasi številčno malim v primeru s Hrvati in Srbi, vendar po duhu in svoji sistematični preteklosti najbolj naprednim elementom v državi, da si osvoje svoji pridnosti in inteligenci primerno mesto tako v vladi, kakor v narodni skupščini, v državni upravi, v industriji, gospodarstvu in splošni kulturi.

Jugoslavija je velika! Vsa ta bogastva so nam sedaj na razpolago. Smo en narod s Srbi in Hrvati, imamo iste pravice do vsega, kar se dogaja v naši državi. **Zato nam nalaga sedanjost naravnost ekzistenčni imperativ, da spoznamo v političnem aktivizmu, to je v načelu širokopotezne politične akcije v Beogradu in ostalih krajih države v korist lokalnega slovenskega gospodarstva in duševnega napredka, da spoznamo torej v takem političnem aktivizmu na temelju vidovdanskega unitarizma svoj vrhovni spas, svojo najlepšo bodočnost!**

Nadaljevanje pogajanj z Italijo v Benetkah.

Volilna borba. — Radićeva pogodba z Madžarsko. — Izjava notranjega ministra. — Bajram Cur ubit?

— **Beograd**, 10. januarja. (Izvirno. Ob 12.) Danes zjutraj bi moral odpotovati v Rim italijanski poslanik na našem dvoru Bodrero. Svoj odhod je odložil do večera, ker je bil primoran, da se je še danes dopoldne posvetoval z našim zunanjim ministrom. Poslanik Bodrero je dopoldne tudi dlje časa konferiral s pomočnikom zunanjega ministra Markovićem. Zvečer Bodrero odpotuje v Rim.

V zunanjem ministrstvu so se danes sestali strokovnjaki zunanjega in prometnega ministrstva ter so še enkrat pregledali in proučili tekst v Benetkah doslej sklenjenih, a v Rimu parafiniranih konvencij. Izkazala se je nujna potreba, da so se izvršile nekatere bistvene spremembe v konvencijah ter je upati, **da Italija odobri te spremembe, ker gre za točnost teksta in eksaktnost določil. Strokovnjaki v splošnem naglašajo, da so povsem zadovoljni z dosedanjim potekom konference v Benetkah.** Predsednik naše delegacije dr. O. Rybař je vse dopoldne vodil konferenco strokovnjakov. Spremembe se predlože v vednost italijanskemu poslaniku.

Italijanski poslanik ostane v Rimu do 15. t. m., nakar odpotuje v Benetke na obojestransko konferenco.

Volilna borba je od dneva do dneva živahnejša in stopa v zadnji štadij, to je, v fazo volilnih shodov in agitacije od moža do moža. Razpust HRSS in aretacija njenih voditeljev še vedno tvori glavni predmet vsem političnim debatam, političnim člankom in komentarjem. Javnost splošno odobrava postopanje vlade. Opozicija skuša ovreči dalekosežnost in važnost nekaterih dokumentov, tako z Madžarsko sklenjeno pogodbo. Opozicijski tisk je danes zjutraj objavil neko izjavo notranjega ministra, po kateri da ni bilo na Radičevi pogodbi podpisa madžarske vlade odnosno nienega zastopnika. Notranji minister danes izjavlja, da tega ni nikdar izjavil, dokumente pregleduje notranje ministrstvo in bodo v kratkem dani sodišču na razpolago. Dokumenti bodo takoj, ko bo sodna preiskava zaključena, objavljeni. O vseh podrobnostih bo javnost točno obveščena.

Kakor javljajo iz Zagreba, je policijska oblast zapečatila Prpićevo palačo.

Razna sodišča so že potrdila več radikalnih in samostojno demokratskih list. Volilni sporazum med samostojnimi demokrati in radikali napreduje.

Kakor je bilo včeraj javljeno, je albanski razbojnik Bajram Cur obvestil naše obmejne oblasti, da je pripravljen se pogojno vdati jugoslovenskim oblastem. Na njegovo glavo je bila svoječasno razpisana nagrada 20.000 Din. — Danes je notranje ministrstvo prejelo iz obmejnih krajev poročilo, da je bil ropar in odmetnik Bajram Cur ubit v trenotku, ko je prestopil albansko-jugoslovensko mejo. Vest še ni popolnoma potrjena.

Stališče vlade napram Madžarski.

Notranji minister odklanja točno pojasnilo o pogodbi, dokler sodišče ne konča preiskave.

— *Beograd*, 10. januarja. (Izv.) Politične kroge največ zanima stališče naše vlade napram Madžarski z ozirom na avizirano Radićevo pogodbo, sklenjeno z Madžarsko, odnosno s probujajočimi Madžari. Ta pogodba zanima posebno politične kroge tudi že z ozirom na hitri dementi madžarske vlade, *da taka pogodba sploh ne obstoja*. Pričakujejo, da pride lahko do ostre politične in diplomatične polemike med Beogradom in Budimpešto.

Vaš dopisnik se je z ozirom na to pogodbo obrnil najprej na zunanje ministrstvo za pojasnila. Izjavili so mu tu, da se pogodba še vedno nahaja v notranjem ministrstvu, ki je od vsega začetka vodilo vso akcijo proti HRSS. Zunanje ministrstvo je naprosilo notranje ministrstvo, da mu preskrbi dokument omenjene pogodbe. Notranje ministrstvo je odgovorilo, da bo o vsej zadevi zunanje ministrstvo pravočasno po končani sodni preiskavi obveščeno.

Ministrski predsednik Nikola Pašić je danes dolgo konferiral z notranjim ministrom. Notranji minster Boža Maksimović je novinarjem izjavil, da bo obveščeno zunanje ministrstvo o Radićevi pogodbi z Madžarsko. Glede na dementi madžarske vlade je Boža Maksimović izjavil:

»Kar se tiče pogodbe z Madžarsko, bo ta v prepisu dostavljena takoj zunanjemu ministrstvu, ko preiskovalni sodnik preiskavo konča.«

»Kako je g. minister sploh s to pogodbo? Kdo jo je podpisal?«

»Na pogodbi ni podpisa od strani Madžarske. Je neki drugega!«

Na vprašanje »kaj«, je minister odklonil vsako pojasnilo. Danes notranji minister zanika drugo, gori navedeno izjavo glede podpisa.

Komunistične laži o intrigah naše vlade v Albaniji.

— *Moskva*, 9. januarja. (Izv.) Glasilo komunistične stranke »Pravda« priobčuje z Dunaja vest, da so tja prispeli pristaši Fana Nolija, potrdili domnevo, *da so se bojev v Albaniji neposredno udeležile jugoslovenske čete. Jugoslavija je organizirala in oboroževala pristaše Ahmeda bega Zogu.* Begunci so trdno prepričani, da je Jugoslavija nastopala v tem slučaju v popolnem sporazumu *z Italijo in Anglijo*. Anglija je podpirala pokret proti Noliju zato, da pritegne Albanijo v protibolševiški balkanski blok. Obenem je Angleška hlinila, da nudi Fan Noliju diplomatično pomoč. Pristaši Fan Nolija smatrajo, da čaka Italijo bridko razočaranje, ker se radi angleškega vmešavanja ne bo mogla sporazumeti z Jugoslavijo glede razdelitve interesnih sfer v Albaniji. Jugoslavija je dosegla svoj cilj, ker je restavrirala vlado Ahmeda bega Zoga, ki je naklonjen jugoslovenski vladi.

ATENTAT NA ZINOVJEVA?

— *Lvov*, 9. januarja. (Izv.) »Gazetta Lvovska« javlja iz Moskve, da je bil na kolodvoru v Petrogradu izvršen atentat na komisarja Zinovjeva. Atentator je oddal nanj dva revolverska strela, ki sta cilj zgrešila. Napadalca so prijeli in zaprli. Zinovjev je ostal nepoškodovan.

HERRIOT OZDRAVEL.

— **Pariz** 10. januarja. (Izv.) Ministrski predsednik Herriot je popolnoma ozdravel. V torek predseduje ministrskemu svetu.

Porast dinarja.

Akcija za porast dinarja izšla iz Newyorka. — Naš žitni izvoz in newyorška borza.

— **Beograd**, 10. januarja. (Izvirno) Že včeraj je bilo kratko javljeno, da je izšla akcija za porast dinarja iz Newyorka. Porast dinarja pomenja na vseh borznih tržiščih tu- in inzemstva največjo senzacijo. Finančni krogi ugotavljajo, da je ta porast prišel nepričakovano. Borzne kroge najbolj zanima način, kako dinar od dneva do dneva z največjo naglico raste. O razlogih tega porasta se čujejo najrazličnejši komentarji. Finačno ministrstvo samo skuša kolikor toliko ta nagli porast zavreti. Finančni in gospodarski krogi so popolnoma desorijentirani. Inozemstvo zasleduje razvoj dinarskega kurza z največjo napetostjo. **Beogradski bančni krogi zelo zamerijo finančnemu ministru, da ni poprej vodilnih denarnih zavodov informiral ter so bančniki zadnje dneve bili brez vsakih točnejših informacij.**

Nekatera dunajska poročila navajajo, da so porast dinarja povzročili newyorški bankirji, pred vsemi znani finančnik in bankir Morgan, ki zasleduje gotove špekulacije na Balkanu. — To poročilo je treba sprejeti sicer z največjo rezervo. Naši žitni izvozničarji na drugi strani zatrjujejo, da vlada na newyorški borzi veliko zanimanje za dinarski tečaj. Žitni trgovci trdé, da cenijo zaloge koruze na 70.000 vagonov in da je bila v naši državi žetev koruze najboljša, dočim je bila v Ameriki zelo slaba. Ker ima naša država preobilico koruze, jo lahko izvaža v sosedne države, kjer je po koruzi veliko povpraševanje. Ameriški žitni trgovci imajo obenem namen, da izenačijo cene koruze v Ameriki in Jugoslaviji. To izenačenje je edino mogoče na ta način, da se tečaj dinarja v Curihu povspne na 9. Borzni špekulantje računajo, da bo dinar še nekoliko porastel in da bo potem ostal na svoji višini.

Beogradski finančni krogi pa tudi ne prikrivajo bojazni, **da lahko nadaljnje dviganje dinarja, čeprav je forsirano iz Newyorka, povzroči usodepolne posledice našemu izvozu.** Izvozničarji celo trdé, da newyorška borza forsira porast dinarja iz enostavnega razloga, da bi nam onemogočila prodajo naših zalog koruze. To je zelo verjetno.

Situacija na naših borzah je skrajno napeta. On novega leta dalje je dinar rapidno rastel. Posebno rapidno sedaj ob pravoslavnih božičnih praznikih, ko je intervencija finančnega ministra glede stabilizacije dinarja nekoliko onemogočena. Na tržaški in reški borzi je zavladala zaradi dinarja prava panika. Značilno je tudi, da so žitni izvozničarji ustavili oddajo izvoznih deviz. Izvozničarji so pri svojih kupčijah kalkulirali s tečajem po 7.90, a sedaj jih je porast dinarja presenetil.

Velikanska ponudba deviz je zadnje dneve prisilila Narodno banko, da je intervenirala. Zanimivo je, da je na zagrebški borzi promet glede plačil na dan znašal 665.000 lir. Trst in Reka ponujata plačila za Milan po kurzu 244.

Italijanski zapletljaji.

— **Rim**, 10. jan. — Opozicija zboruje, dolgo sejo je imel izvrševalni odbor, potem pa vodstvo opozicije. Poslanci ostanejo še nekaj dni polnoštevilno v Rimu, da se izvrši plenarno zborovanje, ki bo najbrž v ponedeljek, to je, dan, predno se sestane poslanska zbornica. Opozicija je precej v zadregi, ker je Mussolini pripravljen, odbiti vsak njen udarec s protiudarcem.

Kdo ve, kdaj bodo volitve? Ako izjavlja opozicija, da se jih ne udeleži, jih pa Mussolini ne skliče še, marveč počaka na drug ugoden trenotek. Giolitti je proti vsaki abstinenci, ker je abstinenca dvorezen nož, ki večkrat ureže abstinente! Politična zgodovina je priča o tem. Mussolini hoče imeti volitve ob običajni udeležbi in sredi takih volitev sijajno zmagati. Zato je menda za opozicijo boljše, ako bi bile volitve kmalu, ako pa se bodo zavlačevale, se utegne ta čas Mussolinijev položaj le zboljšati, ker nič prav ne kaže, da bi opozicija žela kake posebne uspehe. — Mussolini bo delal še dalje s svojo zbornico in bodo volitve morda šele prihodnje leto! Odločilen korak opozicije se pričakuje na ponedeljkovem njenem zborovanju.

— **Rim**, 10. januarja. — V prihodnji seji poslanske zbornice se izvrši ustoličenje novega predsednika zbornice posl. Casertano, kateri bo imel v drugi seji pomirjevalni govor, v katerem bo vabil vse poslance k uspešnemu delu v zbornici. V četrtek se prične razprava o volilni reformi. Nato pride na dnevni red proračun in za njim tiskovni zakonski načrt. Zbornica se **nato odgodi.**

— **Milan**, 10. jan. Listi se plenijo dalje in z vseh strani prihajajo poročila o hišnih preiskavah, aretacijah in pretepih. Tudi v malih krajih se vrše preiskave, tako na primer jih je bilo v Girgenti 30, v Lucci 72 in polno ljudi je po zaporih. Iz Firenze, Ravenne, Mantove in od drugod prihajajo vesti o novih številnih preiskavah. V mnogih vaseh fašisti pretepajo ljudi.

— **Rim**, 10. jan. Sodna preiskava zaradi Matteottijevega umora je končno zaključena, obtožba bo razglašena do marca in razprava bi se lahko pričela koncem aprila ali začetkom maja.

MADŽARSKA SKUŠA OVREČI POGODBO Z RADIĆEM.

— **Beograd**, 10. januarja. (Izvirno.) Z ozirom na decidirano izjavo državnega podtajnika v ministrstvu notranjih del Večeslava Wilderja je madžarska vlada v Budimpešti izdala zelo kratek, toda značilen dementi. Dementi veli: **»Uradno označajo beogradska poročila o pogodbi, sklenjeni med Radićem in madžarsko vlado glede odstopa Vojvodine, za neresnična.«**

INTERVENCIJA SOVJETSKE VLADE V BEOGRADU NI BILO.

— *Beograd*, 10. januarja. (Izv.) Dunajska »Die Stunde« je pred dnevi objavila iz Zagreba poročilo, da je sovjetska vlada vložila v Beogradu energičen protest radi vladinega sklepa za razpust HRSS in radi aretacije Stjepana Radića.

Vaš dopisnik se je na merodajnem mestu informiral o resničnosti tega poročila. Izjavili so mu, da ta vest ni resnična in ne odgovarja dejstvom. Sovjteska vlada sploh ni intervenirala in ni storila ničesar, iz česar bi se sklepalo na intervencijo v prilog HRSS. Ni ukrenila nobenega koraka, ki bi kazal na to, da se Rusija skuša vmešavati v notranje zadeve naše države.

LLOYD GEORGE PROTI MUSSOLINIJU IN FAŠIZMU.

— **London**, 9. januarja. (Izv.) Na shodu, ki ga je priredila liberalna stranka, je imel Lloyd George velik govor, naperjen proti Mussoliniju in fašizmu. Naglašal je, da Italija že od leta 1856. ni doživela takšnega terorja, kakršnega izvaja sedaj Mussolinijeva vlada. Umori, tatvine, požigi in drugi zločini so sredstva, ki se jih poslužuje sedanja italijanska vlada. Lloyd George je končal svoj govor z vzklikom, da se vlada, ki se poslužuje takih sredstev, ne more trajno držati na krmilu.

Borzna poročila.

Dinar v Curihu 9.15.

— *Ljubljanska borza danes ni poslovala.*

Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 11.20, Praga 176.50, Pariz 307.50, Newyork 58, London 277.50, Trst 241, Dunaj 835. Tendenca čvrsta.

Inozemske borze.

— **Curih**, 10. jan. Današnja borza: Beograd 9.15, Pariz 27.73, London 24.755, Newyork 517.10, Milan 21.67, Berlin 1.231, Praga 15.55, Dunaj 0.007275.

— **Trst**, 10. jan. Prosti promet: Beograd 42.50—42.80, London 114.90—115.10, Pariz 128.50, Newyork 23.90—24, Curih 464—466, Dunaj 0.0335—0.0340, Praga 72—72.50.

— **Dunaj**, 10. jan. Devize: Beograd 1263—1267, London 310.000—341.000, Milan 2992—3001, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3817—3833, Praga 2137—2147, Curih 13.765—13.815, Berlin 16.840—16.910, Budapešta 97.80—98.60, Bukarešta 363—365, Sofija 513—517.

Kriza nemške vlade traja dalje.

— **Berlin, 10. januarja. (Izv.)** Poskusi **državnega kancelarja dr. Marxa, sestaviti novo vlado, so se popolnoma ponesrečili. Državni kancelar je snoči definitivno vrnil državnemu predsedniku mandat. Z ozirom na težko situacijo so načelniki parlamentarnih skupin na včerajšnji konferenci sklenili, da se državni zbor začasno preloži in da se predsednik državnega zbora pooblašča sklicati prihodnjo sejo najpozneje v sredo. V parlamentarnih krogih so mneja, da poveri državni predsednik sestavo vlade finančnemu ministru dr. Luthru, kakor smo to že včeraj javili. Dr. Luther stopi v pogajanja z nemškimi nacijonalisti in z nemško ljudsko stranko. Kakšno stališče zavzameta centrum in demokratska stranka napram novemu mandatarju, še ni jasno. Gotovo je, da bodo socijalni demokratje z največjo odločnostjo pobijali vlado, v kateri bi imeli največji vpliv nemški nacijonalci.**

V pruskem deželnem zboru je prišlo do velikega škandala in viharjev. Predsednik deželnega zbora je najprej prečital protestno izjavo radi neizpraznitve kölnske cone. To izjavo so vse stranke odobravale razun komunistov. Ko je na to pruski ministrski predsednik Braun začel govoriti, so vsi poslanci nemške nacijonalne stranke in člani ljudske stranke zapustili dvorano. Središče in levica sta pričela nemške nacijonalce nato psovati in čuli so se razni vzkliki. Poslanci so zapustili dvorano za to, ker ministrski predsednik Braun ni odstopil. Desnica je po končanem Braunovem govoru izjavila, da nima ministrski predsednik pravice govoriti v imenu naroda. Na ta protest je nastal v zbornici velikanski vihar. Nekateri poslanci so se začeli med seboj pretepati.

— **Berlin, 10. januarja (Izv.)** Ker je nemška ljudska stranka odklonila predloge državnega kancelarja za sodelovanje v vladi skupno z centrumom in demokrati, je snoči dr. Marx uvidel da mu je nemogoče sestaviti delovno vlado ter je vrnil mandat državnemu predsedniku.

ITALIJANSKI VOLILNI ZAKON.

— **Rim, 10. januarja (Izv.)** Kakor javlja »Corriera d'Italia«, je izvršilni odbor opozicije na Aventinu po daljši, izredno živahni debati soglasno sklenil, da se opozicija ne vrne v zbornico in da še nadalje vodi dosedanjo parlamentarno taktiko.

Parlamentarni odsek je sprejel načrt zakona o novi volilni reformi. Pluralni sistem uvaja 11 kategorij volilcev. Tri glasove imajo člani kraljeve rodbine, kardinali, imetniki zlatih medalj in drugih visokih odlikovanj, senatorji, bivši narodni poslanci, univ. profesorji in drugi visoki kulturni delavci, odnosno dostojanstveniki. Zakonski načrt o volilni reformi se predloži v sredo zborničnemu plenumu.

Volilna borba.

— **Pogajanja med dr. Ravniharjem in klerikalci** še vedno niso zaključena. Delegati Ravniharjeve skupine se trudijo, da bi pridobili dr. Ravniharju klerikalne glasove, ne da bi jim bilo treba podpisati formalne pogodbe s klerikalno stranko. Klerikalci bi naj enostavno ne postavili svojega kandidata v Ljubljani ter pod roko, brez javnega poziva, ukazali svojim volilcem, naj glasujejo za dr. Ravniharja. Ravniharjevci utemeljujejo to svojo zahtevo s tem, da bi jim odpadli, razen narodnih socijalistov, prav vsi napredni volilci, ako bi sklenili zvezo s klerikalci, ali pa ako bi klerikalna stranka javno pozvala svoje volilce, naj glasujejo za dr. Ravniharja. Ako je klerikalcem v resnici ležeče na tem, da za vsako ceno preprečijo izvolitev samostojnega demokrata v Ljubljani, tako govoré ravniharjevci, morajo klerikalci pristati na to zahtevo. Ker bi pa to pomenilo samokastracijo klerikalne stranke v Ljubljani, niso klerikalni voditelji za ta načrt prav nič navdušeni. Ker je vrhutega ljut odpor proti skupnemu nastopu z dr. Ravniharjevo skupino zlasti v klerikalnih obrtniških krogih, je položaj tak, da skoraj ni več računati z volilnim sporazumom na korist dr. Ravniharju. Vkljub temu je bojno razpoloženje med frakcijo Ravnihar-Ažman-Babnik izredno veliko. Pravijo, da nastopi dr. Ravnihar s svojo kandidaturo na vsak način in naj se zaključijo pogajanja s klerikalci tako ali drugače. Da bi v takšnem položaju mogel dr. Ravnihar zmagati, njegovi pristaši sami ne verjamejo, glavno jim je, da delajo zgago v naprednih vrstah. Če s tem napeljujejo vodo na klerikalni mlin, to jim je vse eno. Koliko je vredna njihova naprednost, izpričuje najbolj dejstvo, da se raje pogajajo s klerikalci, kakor da bi segli v roko samostojnim demokratom.

— **S štajerskega Posavja** prihajajo razveseljive vesti o živahnem volilnem gibanju med tamkajšnjim kmetskim ljudstvom, ki trumoma zapušča tabor samostojne kmetijske stranke in se pridružuje pristašem Narodnega bloka. Samostojni kmetje izgubljajo v brežiškem okraju vedno več pristašev. Že danes je gotovo, da dobijo kandidati Narodnega bloka med narodnimi ljudskimi množicami v tem okraju večino nad kmetijci. Tudi v Savinski dolini, zlasti pa v celjski okolici je splošno razpoloženje med naprednimi elementi za Narodni blok.

— **Komunistični kandidatni listi v ljubljanski in mariborski oblasti.** Komunisti so vložili svoje kandidatske liste tako v ljubljanski kakor v mariborski oblasti. Nosilec komunistične liste je v obeh volilnih okrožjih Ivan Makuc, vpokojeni železničar. Okrajni kandidati so na Kranjskem: za Črnomelj - Novo mesto Ivan Jerman, posestnik, za ljubljansko okolico in Radovljico strojevodja Jakob Žorga, za Kranj in Logatec tapetnik Rajko Ojsterc, za Kamnik in Kočevje zidar Fran Vrhovc, za Litijo rudar Matevž Čebin in za Krško posestnik Ivan Martinšek. Makuc bo baje kandidiral tudi v Ljubljani, ako se klerikalcem in ravniharjevcem ne posreči to preprečiti.

— **Nemška kandidatska lista v mariborski oblasti.** Pri okrožnem sodišču v Mariboru so včeraj vložili Nemci svojo kandidatsko listo. Nositelj liste je dosedanji poslanec Schauer.

Dr. Fr. Zbašnik:

Dr. Beneš o panslavizmu.

Dr. Beneš je govoril na kongresu čeških narodnih socijalistov tudi v panslavizmu.

Dr. Beneš je izrekel mnenje, da slovanski problem ne dopušča, da bi imelo Slovanstvo kot celota strogo začrtano, povsem jasno in konkretno izoblikovano politiko. Politiki, ki bi zasledovala slovansko federacijo ali nekak panslavizem, da se protivi do malega vsa Evropa. Take politike da se boij Romunska, Italija, Anglija in Nemčija, proti njej da je Madžarska, Avstrija, razne druge evropske države in celo en del javnega mnenja v Franciji, skratka skoro vsa Evropa. Reelen politik da se mora na to dejstvo ozirati. Tako približno dr. Beneš! —

Da naši neprijatelji ne marajo nič slišati o panslavizmu in da ta niti našim tako zvanim prijateljem ni nič kaj simpatičen, je znana stvar! Je tudi povsem umevna! Združeno Slovanstvo predstavlja moč, ki mora imponirati vsakemu nasprotniku! Da pa panslavizem tudi našim sedanjim zaveznikom ni nič kaj všečen, izvira pač od tod, ker se ti bojijo, da bi združeno Slovanstvo ne potrebovalo več — njih zaveznštva! Toda ali se ne razodeva baš v tej vsestranski protivnosti bolj kot v vsem drugem, kolike važnosti in kolikega pomena je, da stremimo Slovani prej kot slej po strnitvi v eno mogočno celoto? In ali ni baš ta splošni strah pred panslavizmom najboljši dokaz za to, da je izvedljiv in dosegljiv? Ako bi ne bil, kdo bi se ga bal?

No, vse to ve dr. Beneš nedvomno baš tako dobro kot kdorkoli izmed nas! Tembolj pa mika človeka, da bi dognal, kaj ga je napotilo, da se je izjavil o panslavizmu na označeni način! Zunanji vplivi? In to navzlic temu, da je, govoreč o priznanju sovjetske Rusije, izrazito poudarjal, da čehoslovaška država pri svojih odločitvah ne bo dala vplivati nase ne po notranjih ne po zunanjih pritiskih?

Ne morem si misliti, da bi se bil dr. Beneš iz lastnega prepričanja izneveril starim tradicijam o vseslovanstvu, ki so baš v Čehoslovaški globlje koreninile kot kjerkoli drugje! Za svojo osebo sem prepričan, da je podal napominano izjavo zgolj iz taktičnih ozirov in če ne že na izrečno pa vsaj sluteno željo gotovih odločilnih faktorjev v evropski politiki — takorekoč v njih pomirjenje.

Da je imel dr. Beneš tudi pri tem pred očmi interese lastne države, kdo bi o tem dvomil? Vprašati pa treba, če se v nekem pogledu ne moti! Šlo mu je skoro gotovo za to, da ohrani ali celo pridobi Čehoslovaški prijateljstvo te ali one tuje države, pa je pri tem premalo uvaževal, da je pri sedanji politični konstelaciji v Evropi ona tuja država baš tako navezana na Češkoslovaško kot ta na njo in da bo njeno prijateljstvo tujim državam tem bolj zaželjeno, čim večja bo njena moč, pa če tudi morda črpa to moč iz kake — »slovanske federacije«! Kar velja za Čehoslovaško, velja kajpak tudi za vsako drugo poedino slovansko državo!

Da se bodo tuji narodi potegovali za naše prijateljstvo samo tako dolgo, dokler si bodo mogli obetati od tega prijateljstva kake koristi, je več kakor gotovo. Zato pa moramo mi Slovani tem bolj gledati, da si ustvarimo tako pozicijo, da bomo močni in na vse strani varni tudi v tem primeru, da se vsa tista politična prijateljstva in zavezništva kdaj nehajo! Gotovo, realen politik mora računati z dejanskimi razmerami, toda s tem še ni rečeno, da bi ne smel tak politik delati kombinacij za bodočnost in računati z možnostmi, ki še ne eksistujejo, pa lahko nastanejo! Namesto da se odvračamo od panslavizma, bi storili mnogo bolje, ako bi skušali naše prijatelje in zaveznike prepričati, da jim ne preti od panslavizma nobena nevarnost in da bo stal Slovan vedno na strani onega, ki bo zastopal pravično stvar!

Kdo bi ne soglašal z dr. Benešem, ko govori o težkočah, na katere bi naletel vsak poskus, ki bi stremil za združenjem slovanskih narodov? Toda teh težkoč se pač ne smemo ustrašiti! Ali niso bile mar te težkoče še vse večje v onih časih, ko se je najbolj razlegal klic po združenju? Kdo more tajiti, da je storjen v tem pogledu že znaten korak — naprej? Treba samo, da nastanejo normalne razmere v Rusiji pa bo perspektiva v slovansko bodočnost takoj vsa druga kot je danes! Da se to čim preje zgodi, na to bi morali delati vsi merodajni faktorji z vsemi svojimi silami!

Ako misli dr. Beneš, da se mora danes slovanska politika omejiti zgolj na kulturno zbliževanje slovanskih narodov, na medsebojno osebno spoznavanje in skupno delo na gospodarskem polju, mu moremo pritrjevati samo toliko, kolikor tiči morda jedro in težišče njegovih izvajanj v besedici »danes«. Saj je mogoče, da se danes, da se trenotno res ne da nič drugega storiti, toda zaradi tega še ni potreba, da se kdo odpoveduje vseslovanstvu!

Kolike važnosti je zbliževanje slovanskih narodov na kulturnem in gospodarskem polju, o tem se je nedavno baš v »Slov. Narodu« obširno pisalo. Toda to nam ne sme biti še vse, to nam mora biti samo sredstvo v dosego končnega cilja, nekaka etapa pri našem popenjanju na skrajni vrhunec!

Mislim, da dr. Beneševe besede, ki jih je izrekel o vseslovanstvu, niso prišle iz srca. A ker so vstanu, da povzročijo neko zbeganost v vrstah onih, ki vidijo spas Slovanstva v njegovem združenju, v njegovem nastopu kot celota, se mi je videlo potrebno, nekoliko reagirati na njegova izvajanja. Eno je jasno: **izbrišimo vseslovanstvo iz našega programa, pa smo Slovani kakor vojska brez zastave!** Odrecimo se panslavizmu, pa smo degradirali sami sebe, pa smo se obsodili — vsaj kolikor gre za nas manjše slovanske narode — za Jugoslovene — Čehoslovake in Poljake — v večno vazalstvo, v večno zavisnost od tujih narodov!

Politične vesti.

= **Da razgovaramo.** »Slovenčevega urednika je doletela velika čast in sreča, da je »razgovaral« z dr. Korošcem. Iz tega razgovora bi se dalo sklepati, da imajo gospod hudo migreno. — Trumbić je v zanosu, staro in mlado na Hrvatskem je oduševljeno in s sladko radostjo prenaša trpljenje za domovino (?), vse hoče pomagati nositi novi križ, kakor v zgodbicah sv. pisma. Blagor jim, ki niso videli, pa verujejo! Gospod z migreno pa niso samo pesniško navdahnjeni, nego tudi politično duhoviti. — Zaplenjene Radičeve dokumente, so rekli, ki bodo v bodoče objavljeni, se mora gledati z veliko skepso. Kdor hoče, jim lahko verjame, kdor noče, pa ima tudi prav. Prav je torej eno in drugo. Če verjameš, imaš prav, če ne verjameš, imaš tudi prav. Pa recite, če ni to znak migrene v onem delu mozga, ki je poklican logično sklepati! Ali gospod Korošec imajo v politiki še druge imenitne lastnosti. Tako so šli na povratku iz Beograda k vedeževalki in izvedeli, da bijejo dne 8. februarja volilno bitko, in to zmagovito! Pa so dejali Pepetu, tistemu, ki sedi v uredništvu, naj to vedeževanje podčrta in postavi na koncu klicaj. Tako da bo zmaga bolj sigurna. Tudi hrabri so gospod Korošec. Pod posteljo bi ne zlezli za vse na svetu. Ne, Bog ne daj, to bi bila blamaža. In tudi tamburici ne pripisujejo tolike politične magije, kakor njihov kolega, ki se muči z njo v zagrebških zaporih. Vinu pa še celo ne, ker je laž, da je »in vino veritas«. Pa so dejali, da je treba sedaj v težave in bridkosti, in to v sredino notri! Pepe, tisti, ki sedi v uredništvu, jih je debelo pogledal in ni hotel zapisati te hude reči, ker je on bolj vnet za tamburico in vino pod posteljo, nego za sredino notri v bridkostih in težavah. Gospod Korošec so pa dejali, naj kar zapiše in da ne sme biti zdaj, ko bijejo volilno bitko, in to še zmagovito, nikjer zmešnjave. K večjemu v glavi, ali to da ni nevarno, ker se prvo ne bo zgodilo, drugega pa danočejo, kajti so velik nasprotnik vsakega nasilja. Pepe je imel zopet resne pomisleke, da bi ono o nasilju zabeležil, češ da so bili gospod nekoč minister vseh tračnic in so oné, khm, tam na Zaloški cesti. Ali gospod se niso dali pregovoriti in so strogo zapovedali, naj Pepe tudi to zabeleži, ker da nasilje pomaga samo njim, a ne onim, ki ga izvršujejo. Pepe si je notiral nekaj v svoj privatni notes in bo ob priliki to reč obelodanil. — Pri tem so mu gospod še rekli, da je treba tudi v nasilju znati držati mero, kar da so posebno upoštevali na Zaloški cesti, ko so bili velik nasprotnik vsakega nasilja. O radićevcih v Sloveniji so dejali, da bi ne bilo fair, ampak da jih odločno odklanjajo. Če hočejo, da lahko volijo njih, če ne, da bo dvakrat fair. Nato je bil razgovor pri kraju, in Pepe, tisti, ki sedi v uredništvu, je vsemu verjel.

= **Radićeva pogodba z Madžarsko.** Državni podtajnik v ministrstvu notranjih del Večeslav Wilder je sprejel zastopnike tiska in jim dal zelo obširna pojasnila o Radićevi pogodbi z Madžarsko. To pogodbo so našli v žepu Stjepana Radića ravno v trenotku njegove aretacije. Pogodba, ki jo je Stjepan Radić sklenil z oficijelnim zastopnikom Horthyjeve vlade meseca novembra leta 1923. v Londonu, nudi voditelju hrvatskih kmetov polne garancije za podporo od strani Madžarske v slučaju Radičeve akcije za osvobojenje Hrvatske. Točno so navedena določila glede razmejitve med Hrvatsko republiko in Madžarsko. S svoje strani se Radić v tej pogodbi obvezuje, da hoče priznati pripadnost Vojvodine Madžarski. Madžarska na drugi strani se odreka pravicam krone Sv. Štefana na ozemlje Hrvatske. V tej pogodbi se določajo tudi odnošaji napram Italiji, s posebnim ozirom na Reko. Ta pogodba ima pravo obliko diplomatičnih običajnih pogodb, kakor jih sklepajo suverene države. Radić je to pogodbo podpisal kot zastopnik suverene Hrvatske republike. Pogodba je bila takoj poslana v Beograd. Vlada je ugotovila pogodbeno avtentičnost in točnost. Ta pogodba je bila nato odposlana državnemu pravdništvu v Zagreb, da uvede proti Radiću kazensko postopanje zaradi veleizdaje. **Značilno je postopanje madžarskega poslaništva v Beogradu. Ko je poslaništvo izvedelo za izjavo podtajnika Wilderja, je takoj brzojavno zaprosilo madžarsko vlado v Budimpešti za navodila, kako naj postopa. Ta navodila do danes niso prispela.** Poslaništvo Wilderjeve izjave ne dementira. Izjavo objavljajo dunajski, praški in drugi inozemski listi.

= **Razveljavljena nemška kandidatna lista.** Po poročilu iz Novega Sada, je tamošnje sodišče razveljavilo nemško kandidatno listo, ker je bila predložena v nemškem jeziku. Vojvodinski Nemci skušajo na ta način izzivati in povzročiti mednarodni konflikt, češ da se kršijo pravice narodnih manjšin.

= **Sestanek v Temešvaru.** Z ozirom na poročila nekaterih inozemskih listov, da se v Temešvaru sestaneta zunanji minister dr. Ninčić in romunski zunanji minister Duca, izjavlja dr. Ninčić, da so te vesti preuranjene in netočne.

= **Volitev novega župana v Beogradu.** Glasom statut bo 20 dni vodil županske posle podžupan Bogić, nakar šele se razpiše volitev novega župana.

= **Konferenca Male antante.** Letošnja periodična konferenca Male antante se vrši meseca marca v Bukarešti.

= **»Hrvatska Riječ« v Splitu ustavljena.** Glasilo Hrvatske zajednice oziroma bivšega zunanjega ministra dr. Trumbića »Hrvatska Riječ« je ustavljena. Pri hišni preiskavi v uredništvu tega lista so policijski organi našli tako krompromitujoč materijal, da je bila politična oblast prisiljena ustaviti nadaljnje izdajanje tega lista. Osebe okoli tega lista so krompromitirane zaradi svoje protidržavne agitacije. »Hrvatska Riječ« je pozivala državne uradnike in vojake, da so izdajali važne državne in vojaške tajne akte. Zanimivo je, da je odgovorni urednik tega lista pobegnil na neki jadrnici v Italijo. Policija je tega urednika najprej zaslišala in ga je hotela pridržati v zaporu. Urednik pa si je izprosil dovoljenje, da je smel še iti domov na večerjo. Policija je to dovolila, toda urednik se ni več vrnil.

= **Balkanska številka poljskega lista.** Varšavski »Przeglad Polityczny«, ki je veljal za najboljše poljsko politično-znanstveno glasilo, je posvetil vso zadnjo številko aktualnim balkanskim problemom. Nas zanima zlasti članek Zigmunda Klimowczaka »Temelji zunanje politike SHS«. Avtor piše v uvodu, da je danes zelo težko govoriti o zunanji politiki katerekoli balkanske države, ker so se socijalne razmere po vojni zelo izpremenile. Ker je morala Nemčija opustiti svoje bojno geslo »Drang nach Osten«, iščejo balkanske države nova pota in novo orijentacijo. Značaj političnih programov in strank na Balkanu je drugačen nego v ostali Evropi. To je tudi glavni vzrok, da se vlade v Jugoslaviji tako pogosto menjajo. Težko je v takih razmerah govoriti o dosledni zunanji politiki. Jugoslavija je po vojni v težkem položaju. Iz male balkanske države je nastala velika srednje-evropska država, na katero ljudstvo ni bilo pripravljeno. Klimowczak zaključuje svoja izvajanja tako-le: »Ne glede na smer notranjega razvoja Jugoslavije je za Poljsko zelo važno, da se nasloni na Balkanu na državo, ki ji je usoda določila zelo važno vlogo na jugu Evrope. Radi zemljep. lege mora Jugoslavija zanimati polj. politike, ker se nahaja na poti tradicijonelne nemške ekspanzije proti Vzhodu. Poljsko-jugoslovenske prijateljske stike je treba poglobiti tudi zaradi poljske vzhodne politike in možnosti, da se Rusija povrne k svoji predvojni balkanski politiki.«

= **Zveza med Jugoslavijo in Grško.** »Daily Telegraph« javlja, da 16. t. m. določi jugoslovenski poslanik sporazumno z grškim zunanjim ministrom rok za pričetek pogajanj glede obnovitve zveze med Grško in Jugoslavijo. Kakor znano, je pred meseci jugoslovenska vlada odpovedala leta 1913. sklenjeno pogodbo, ki se je tikala kraljevine Srbije in nekdanje Grške. Pogajanja se prično v Atenah takoj po skupščinskih volitvah v Jugoslaviji. Pogajanj se udeležé diplomatski, prometni in trgovinski zastopniki obeh držav.

= **Madžarska zvišuje izdatke za armado.** Zadnje dni je bil objavljen proračun madžarskega ministrstva za narodno obrambo, ki izkazuje 68 milj. 264.780 zlatih kron rednih izdatkov, potem 8,005.290 zlatih kron izrednih izdatkov, kar znaša vsega vkup za 7,468.810 zlatih kron več kakor prej to leto. Zvišanje izdatkov utemeljuje vlada z zvišanjem »pokojninskih izdatkov«. Ali to niso niti približno vsi vojaški izdatki Madžarske. V Madžarski se je ustanovila od prevrata sem cela vrsta doslej neznanih uradov in zavodov, v katerih so skriti čezštevilni vojaški dostojanstveniki, ki tvorijo takole kadre, potrebne za eventualno sestavo nove armade. Tako na pr. šteje tiskovni odbor notranjega ministrstva 37 definitivnih, a 53 pogodbenih uradnikov. Rečna policija šteje 293 častnikov ter 1606 mož, državna policija 13.167 častnikov in stražnikov, orožništvo 588 častnikov in 11.412 orožnikov, poleg 162 občinskih nameščencev. — Kakor je videti, Madžari ne morejo pozabiti svoje nekdanje moči in slave. Žele si nazaj tiste čase, ali to bodo njih pobožne želje, ki se jim ne bodo nikdar uresničile!

= **O ameriških mornariških manevrih na Tihem oceanu,** ki se bodo vršili po leti, se že dalje časa v javnosti na Daljnem Vzhodu razpravlja zelo burno. Tudi v Evropi se je mnogo pisalo o nevarnosti spopada med Ameriko in Japonsko. Sedaj pa poročajo iz Washingtona, da je dobila ameriška vlada s strani Japonske indirektno zagotovilo, da se japonska vlada nameravanim ameriškim pomorskim manevrom prav nič ne protivi. Informacija izraža zajedno obžalovanje, da je japonsko časopisje porabilo vest o manevrih za šovinistično polemiko in med vrstami obsoja tudi hujskaška poročila ameriških nacijonalističnih listov.

= **Belgijska armada.** »Moniteur« priobčuje zakon, po katerem se maksimalno stanje belgijske armade za tekoče leto določa na 82.300 mož. Obsežene so v tem številu tudi čete ob Renu.

O italijanski penetraciji na Balkanu.

Gino Berri je potoval po Balkanu in napisal na to o svojih vtiskih brošuro »I Balcani inquieti«, ki je izšla v Milanu v biblioteki za politično kulturo, ki jo vodi Fr. Ciarlantini. Za naslov »Nemirni Balkan« mu dajejo povod informacije o boljševizmu, ki ruje po Balkanu, zlasti v Bolgariji in Jugoslaviji, in potem menda stara navada inozemcev, da govore vedno radi o nemirnem Balkanu, tudi takrat, ko je kje drugodi (Italija!) več nemira in nereda kot pa na Balkanu.

Ali nemirni Balkan ga končno nič ne moti, da ne bi vabil Italijanov, da naj si ogledajo nove razmere v balkanskih deželah z vseh strani in mislijo na uspešno prodiranje vanje.

Ko je izginil avstrijski pritisk, vidi Gino Berri vsaj jednega izmed balkanskih narodov v boljši ureditvi nego poprej in vidi pred vsem odprto polje za italijansko penetracijo in sicer na gospodarskem in kulturnem polju. Italijanska zunanja politika bi se morala z vso svojo močjo posvetiti usmeritvi penetracije na Balkan in si vzeti za vzgled Francijo, katere vpliv se občuti danes v Beogradu, v Sofiji in Atenah, kar je dosegla tudi s knjigami in predavanji. Berri povdarja zlasti dobre odnošaje med Italijo in našo državo in označa tudi one z Grčijo za znatno zboljšane. Zelo optimističen je glede Jugoslavije. Albanija mora ostati v italijanskem interesu v resnici neodvisna in z Bolgarijo zmagovalci ne smejo postopati tako trdo. Ako bi dobila na Egejskem morju v Sevresu obljubljeni ji pristan, bi to, po Berrijevem mnenju, učinkovalo najbrže tudi na doslej nerešljivo vprašanje avtonomije v Traciji.

Berri je previden v svojih izvajanjih, on bi rad videl Balkan tako-le precej lepo umirjen in pripraven za veliko italijansko izseljevanje vanj. Albanija, Jugoslavija, Grčija, Bolgarija, vsepovsodi po Balkanu bi se morala razpleсti italijanska penetracija. Takega italijanskega pohoda pa si balkanske države gotovo ne žele in kaj se pravi, imeti posla z Albanci, vedo Italijani že dovolj. Rekli smo, da je Berri optimističen glede odnošajev z našo državo, toda Italijani sami skrbe, da ne bo moglo priti do vzdržnih, kaj šele prijateljskih razmer! Med njihovo in našo državo, saj so te dni na Reki odbili Hrvatom celo povsem brezpomemben nastop v tamošnjem gledališču... S penetracijo ne bo nič.

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

Francoski katoliki o naših volitvah.

Francoski katoliki sodijo o pomenu naših volitev malo drugače, kot naši klerikalci, kar razvidimo iz pariškega dnevnika »Figaro« z dne 29. decembra, ki piše med drugim:

»Sedanji volitveni boj ne stoji v znamenju boja, katerega rezultati naj bi spremenili državno ustavo. Zdravi elementi naroda stremijo samo za konsolidacijo države in delujejo za njen normalni razvoj, za njeno bodočnost in procvit. Radičeva stranka, ki menda edina ne želi te konsolidacije, že izgublja na terenu. Če se Radić pokaže, ga zapró (to se je medtem že zgodilo), kot so v Franciji zaprli gotove poslance, ki so v člankih svetovali vojakom k nepokornosti.

Splošni vtis, ki ga dobivamo iz volitvenega boja je ta, da se bodo po volitvah 8. februarja vsi zdravi elementi naroda zbrali pod praporom **države zoper razdiralce narodne edinosti. G. Radić si mora biti tega svest.** Sedaj se bori obupno, kliče na pomoč vse taine sile v državi in v inozemstvu in dviga rdečo zastavo. Po dokumentih, ki so jih pred kratkim našli na Dunaju, se III. internacijonala pripravlja, podpirati Radića z vsemi sredstvi, ki ji stojijo na razpolago.

Vlada in javno mnenje pa čaka v Jugoslaviji na izid volitev z mirom in zaupanjem. Z mirom, ker nočejo nastopati proti III. internacijonali tako, da bi imelo inozemstvo utis nazadnjaškega in nasilnega postopanja; **z zaupanjem,** ker izide na vsak način — in naj si bo izid volitev že takšen ali drugačen — država SHS močnejša in konsolidirana iz tega boja.«

Kaj porekó k ti sodbi uglednega francoskega **katoliškega** dnevnika naši klerikalci, ki jih »Figaro« implicite šteje med bolne in gnile elemente našega naroda in razdiralce narodne edinosti?

»Slovenec« bo seveda o napovedi francoskega **katoliškega** lista, **da zmagajo pri skupščinskih volitvah v Jugoslaviji državotvorni elementi,** molčal! Molčal bo, da tega ne zvedo zapeljani klerikalni volilci. Molčal bo, kakor previdno molči o izjavi papeža Pija XI., da so **komunisti — demoni smrti!**

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 20. zvečer.

Sobota, 10. jan.: Veronika Deseniška Red B
Nedelja, 11. januarja: »Mogočni prstan.« Ob 15 popoldne. Mladinska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Ob 20. zvečer: »Izgubljene duše«. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 20. zvečer.

Sobota, 10. jan.: Traviata. Red P
Nedelja, 11. januarja: »Gorenjski slavček«. Ob 15. popoldne. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

* * *

SLAVNOSTNI KONCERT V PROSLAVO ROJSTNEGA DNE NJ. VEL. KRALJICE MARIJE.

Slavnostni koncert, ki ga je priredil upravni odbor »Oficirskega doma« za široko, število povabljenih gostov, je v polni meri odgovarjal svečani priliki. Spored je otvoril orkester Dravske diviziiske oblasti pod vodstvom svojega kapelnika dr. Josipa Čerina z državno himno, Webrovo uverturo k operi »Oberon« ter Bizetovo suito »L' Arlesienne«. Morda bi se z ozirom na priliko in ostali izključno slovanski spored bolj prilegal Smetana Dvořak ali kaj takega, no, tudi Weber in Bizet sta, živahno in skrbno prinešena, zadovoljila pozorno in hvaležno občinstvo popolnoma. Orkester je barvit in sočen in pričakujemo, da se udeleži še nadalje našega koncertnega življenja.

Nato je zapel operni pevec g. Popov — g. Betetto je obolel — kavatino iz Rahmaninove opere Aleko ter serenado iz Napravnikove opere »Don Juan«. Njegov blagodoneči, sijajni bariton je prišel do svoje polne veljave zlasti v drugi številki in je publiko navdušil do gromovitega priznanja. Nič manj burnih odobravanj je bila deležna ga. Thierry - Kavčnikova, ki je s svojim toplim, širokim mezzosopranom zapela Hacejevo »Majko« in arijo Marte iz Musorgskega opere »Hovanščina«. Oba solista je na klaviru mojstrski spremljal profesor Janko Ravnik. K koncu je nastopil impozantni nadstočlanski pevski zbor Glasbene Matice pod vodstvom Srečka Kumra ter zapel temperamentno in polno zveneče dvoje zborov: Belokranjske svatovske pesmi s solom opernega pevca g. Župana in Mokranjčevo deseto rukovet: Biljana platno beleše. Matični pevski zbor stoji tik pred svojim prvim koncertom in spregovorim o njegovem izvajanju takrat obširneje.

Prireditev je vsestransko sijajno uspela ter zapustila pri našem najodličnejšem poslušalstvu globok in trajen vtis, h kateremu smemo upravnemu odboru »Oificirskega doma« toplo častitati. —č.

* * *

— **Koncertni spored abonma koncertov,** katere priredi v letošnji koncertni sezoni Filharmonična družba v Ljubljani. Spored I. koncerta, ki se vrši v ponedeljek dne 12. t. m., je sestavljen iz pesmi narodne ljudske lirike, kojih besedilo so komponirali hrvatski skladatelji Novak, Tajčević, Gotovac in Grgoševac. Drugi del pa tvorijo razne pesmi velikega Rusa Igorja Stravinskega. Celotni spored izvaja znamenita operna in koncertna pevka Maja de Strozzi iz Zagreba katero spremlja na klavirju njen soprog Bela Pečić. — Na II. koncertu dne 26. t. m. nastopi mladi Zepičev komorni kvartet iz Zagreba, ki izvaja sledeče tri komorne skladbe: Jongen: godalni kvartet, Glazunov: Slovanski kvartet, Rožicki: klavirski kvintet. Klavirski part svira pianist Peter Dumičić. — Dne 16. februarja se vrši III. koncert, katerega izvaja znameniti Tkalčičev trio iz Zagreba. Člani tria so: prof. Humel (violina), Gjuro Tkalčič (čelo) in Ciril Ličar (klavir). Na sporedu imajo Saint-Saens: Trio, Dvořak: Dumki in Tkalčič: Čelo-koncert. — Na IV. koncertu dne 16. marca nastopi priznani pianist Svetislav Stančič, ki je z velikimi uspehi nastopal v raznih samostojnih koncertih po Nemčiji. Svira sledeče komade: Bach - Stančič: 4 predigre. Liszt: H-mol sonata. Debussi: Preludes II. Busoni: Indijanski dnevnik. Albenio: Iberia. Sirola: Suita, Konjović - Stančič: Pesem in narodna igra. Škrjabin: Sonata v Fis-duru. — Na zaključnem koncertu dne 20. aprila pa nastopi Zagrebški septet na pihala in sicer flavta, oboa, klarinet, fagot, rog in klavir. Izvajalo sledeče: Magnart: Kvintet. Roussel: Divertissment. Septet. D-Indy: Chansons et danses. Septet. Vsi sporedi so izredno bogato sestavljeni, različni in veleinteresantni. Nastopajoči umetniki pa jamčijo za prvovrstno izvedbo. Občinstvo opozarjamo na prvi koncert ki se vrši jutri v ponedeljek dne 12. t. m. ob 8. uri zvečer v Filharmonični dvorani. 94-n

— **Za ponedeljkov koncert** znamenite pevke ge. Maje Strozzi vlada v našem mestu veliko zanimanje. Sicer spada ta koncert med abonma koncerte, vendar sporoča Filharmonična družba, da se lahko kupujejo tudi posamezni sedeži samo za prvi koncert. Sedeži se dobivajo v Matični knjigarni in stanejo od 12 do 35 Din. 95-n

— **Ljudska visoka šola v Ljubljani** priredi v nedeljo dne 11. tm. ob 10. v zbornični dvorani na univerzi javno, vsakomur dostopno predavanje o naslednjem predmetu: **Sestavine in bistvo marksizma.** Predava g. dr. H. Tuma.

— **Program letošnje mednarodne glasbene svečanosti.** Mednarodni odbor v Curihu je določil program za mednarod. glasbeno svečanost, ki bo tudi letos v Pragi. Za prvi koncert so izbrane nastopne kompozicije: Busoni »Berceus«, Toch »Pet kompozicij za komorni orkester«, Manuel »Tempo di Bello«, Rieti »Dve kompoziciji za klavir in orkester« in »Suita«. Pick »Partitta« in Karel »Demon«. Na drugem koncertu se bodo izvajali Kaminski »Concerto grosso«, Kosa »Šest kompozicij za orkester« Finke »Slovo«, Martinu »Halftime«, Illiens »Pastoralna simfonija«. Za tretji koncert so določeni: Kršenek »Concorto grosso št. 2«, Malipiero »Variacije za klavir in orkester« Novak »Toman in gozdna vila«, Mihaud »Fragment symphonique«, Stravinsky »Simfonija za pihala« in Bartok »Suita za igranje«. Na festivalu bo torej interpretiranih pet nemških kompozicij, štiri češke, štiri italijanske, dve francoski, ena ruska, angleška in madžarska. Poleg tega priredi mednarodni odbor še posebni koncert za češko glasbo, na katerem nastopi tudi praško pevsko društvo »Hlahol«. Narodno divadlo v Pragi vprizori povodom svečanosti prvič najnovejšo Janačkovo opero »Liška bistrouška«, ki so jo igrali že v Brnu.

V ponedeljek 12. ob 8. zvečer

koncert Maje de Strozzi

v Filharmonični dvorani. Vstopnice v Matični knjigarni.

— **O umetnosti.** Umetnost se porodi iz največje človeške tajnosti. Zaraditega je umetnina tako osebna, zasebna, enkratna in neprimerljiva, kakor obraz, vse črte in notranjost umetnikova. Obenem se radi umetnost iz človeške splošnosti. Zato ima umetnina za vsakogar svoj jezik, zna vsakogar pretresti, tolažiti, navdušiti. Na eni strani govori prav določno poedinega, določnega človeka. Na drugi strani pa govori z enako določnostjo o tajnosti vseh stvarstev. V umetnini se sreča najbolj privatno z najtajnejšim. To dvojno naravo umetnine naj bi znali ljudje ceniti. V umetnini se odkriva o vsakem umetniku njegovo večno na novo in na poseben način. In kaj bi mogla biti za človeka večja slast, kakor da vidi, kako se uteleša večno trajajoče v igri izpreminjajočih bitij.

— **Proslava jubileja Nemirovića- Dančenka.** Poročali smo že, da je proslavil te dni znani ruski pisatelj Nemirović-Dančenko v Pragi 80letnico svojega rojstva. Oficijelna proslava je sicer določena na 18. januarja, vendar je pa češko - ruska »Jednota« priredila jubilantu intimen večer v vinohradskem hotelu »Beranka«. V japonski dvorani so se zbrali številni zastopniki političnega in znanstvenega sveta, da se poklonijo slavljencu. Med drugimi so bili navzoči: Josef Holeček, dr. Karel Kramař bivši češki poslanik v Varšavi profesor Maxa, znani češki filolog dr. Polivka in njegov jugoslovenski kolega dr Murko in drugi odlični možje. Najstarejši še živeči češki romanopisec Čapek - Chod se je opravičil in poslal ruskemu kolegu pismene čestitke, v katerih ga imenuje slovanskega junaka in patrijarha svetovnega slovesa.

— **Lep sestavek o Cankarju** je priobčil v tržaškem »Piccolu della Sera« gosp. prof. Urbanaz - Urbani, ki tako nadalje vse hvale vredno sezanja Italijane z našo književnostjo.

Lucy Doraine

Drama **„Plamen strasti“** 94

Pričetek v nedeljo 11. t. m.

KINO IDEAL KINO IDEAL

Julijska Krajina.

JUBILEJ DR. ANTONA GREGORČIČA.

Znani goriški politični voditelj g. dr. Anton Gregorčič bo slavil dne 11. tm. svojo zlato mašo.

Rojen je bil dne 2. febr. 1852 na Vrsnem na Tolminskem, absolviral gimnazijo in semenišče v Gorici ter bil leta 1875. posvečen v duhovnika, nato je prišel v Augustineum na Dunaj, kjer je promoviral za doktorja bogoslovja, potem se je vrnil v Gorico, bil kooperator in pričel v semenišču poučevati metafiziko, po študijskem potovanju po Nemčiji je bil imenovan za suplenta v centralnem semenišču v Gorici in leta 1881. za rednega profesorja dogmatike in fundamentalne teologije. Mlad je stopil na politično torišče, vodil »Sočo« od 1882—89, bil predsednik »Sloge«, deželni poslanec je postal 1885., državni poslanec 1891. Bil je namestnik deželnega glavarja, član dež. šolskega sveta itd.

Dolgo politično delovanje slavljenca nam stopa pred oči ob njegovi zlati maši. Sicer se ta tiče le duhovnika dr. Gregorčiča, ali ob takih prilikah se spominjamo običajno celega življenjskega poteka jubilantov. Na Goriškem je vrvelo, odkar se je z 48. letom rodila slovenska politika. Nepozabni ostanejo dr. Lavričevi časi, katerim sledi borba za podrobno pridobivanje pravic slovenskemu ljudstvu, zastopstvo v deželnem zboru in odboru dobiva vedno večji pomen, gospodarstvo kliče po pomoči, veljava šole narašča. Dela na vseh koncih in krajih. Povdarjala se je potreba sloge in enotnega nastopanja, ali hkratu je kipel vroč južni temperament, hoteč doseči na mah več, kakor je bilo mogoče. Razvil se je boj med staro in novo »Sočo«, nad dr. Tonklijem in dr. Gregorčičem, v političnobor bo je značilno posegal tudi dr Mahnič, počil je razkol. Dr. Gregorčič ni hotel biti kriv, zato je odložil leta 1889. svoj deželnozborski mandat, povdarjajoč, da noče biti nikomur na poti, da noče biti on kriv neslogi v domačem taboru. Ali dr. Gregorčič je že imel pri ljudstvu dobro ime in zaupanje. Boj je tekel dalje. Dr. Tonkli je podlegel in 1892. je dobila opozicija zopet v roke staro »Sočo«. Dr. Gregorčič je zamišljal preudarno politično in gospodarsko in prosvetno delo. Ali sloga na Goriškem ni nikdar držala in zopet je bil kmalu tu razkol z A. Gabrščekom in dr. Tumo, ki je otvoril v goriškem ljudstvu dve poti. Dr. Gregorčič si je ustanovil »Narodno tiskarno« in denarni zavod »Centralno posojilnico«. Vodstvo uspešno se razvijajočega »Šolskega doma« je ostalo njemu. Ločitev v politiki in gospodarstvu! V marsičem je bila usodna. Kljub trdim bojem je ostal dr. Gregorčič državni in deželni poslanec, deželo so pretresale volilne borbe, dr. Gregorčič je vedno bolj občutil moč novostrujarjev, zopet razkol, tik pred vojno so omogočili dr. Gregorčiču izvolitev v goriški deželni zbor mladi naprednjaki...

Dr. Gregorčič kot izredno nadarjen človek, bistrega duha in neustrašen, se je znal boriti uspešno v najtrših položajih. Mnogo se mu je očitala zveza z deželnim glavarjem dr. Pajerjem, ali naj se sodi o njej, kakor se hoče, gotovo je, da je dr. Gregorčič računal s trdimi, faktičnimi razmerami in si po teh ureial svoje nastopanje. Vedno pa je stremel po gospodarskih in kulturnih pridobitvah za slovenski narod. Čast pod Avstrijo so bili težki. Italijani so imeli primat v deželi in v deželnem zboru več poslancev kot Slovenci, dasi so slednji v pretežni večini, nad primorsko politiko je visela moč Italije, izvirajoča iz trozveze. Ob takih odnošajih je bilo težko misliti na temeljito izpremembo v upravi dežele, po kateri šele bi bili prišli Slovenci do svojih pravic. Politika SLS v Ljubljani je bila hiperavstrijska..

Dr. Gregorčiču se lahko odpuste hibe, brez katerih ni noben vodilni politik, kajti njegovo splošno udejstvovanje je nesporno vodila misel, dvigniti slovensko ljudstvo kvišku, dati mu izobrazbo in gospodarsko moč, da se bo moglo vedno uspešneje boriti za svoje pravice in jih končno tudi doseči. Posebno pri srcu mu je bil »Šolski Dom«. Koliko dobrega je prišlo goriškemu ljudstvu iz »Šolskega doma«! S pravo srčno ljubeznijo je delal za »Šolski Dom« in zani žrtvoval, kar bilo treba.. Kako je bil vedno pripravljen, ljudstvu pomagati, je pokazal tudi v vojnem času, ko je na Dunaju že precej v letih, neumorno delal v korist nesrečnim beguncem...

V cerkvi sv. Ignacija na Travniku v Gorici opravi dr. Gregorčič jutri zlato mašo. Svečanost se prične ob 8. uri. Njegovi domači čestilci se ga spominjajo tam s toplim čustvovanjem, v svobodni Sloveniji pa tudi mislimo nanj, ki je toliko pripomogel h probuji med našimi goriškim ljudstvom, katera je za sedanjo dobo neprecenljive vrednosti.

Naj ostane dr. Gregorčič zdrav in krepak še mnogo let!

* * *

— **Vijak »nacijonalnega davčnega režima«** bo v posebni meri občutila Julijska Krajina. Celo tržaški »Piccolo« se je te dni bridko pritožil glede Istre, ki bo morala odslej plačevati 1.200.000 lir direktnega državnega davka, dočim je bil dosedaj odmerjen na 721.000 lir letno. Razlika znaša pol milijona! K direktnim davkom se pridružijo še deželne in občinske doklade. Deželni upravni odbor je določil 180 odstotkov doklade na korist dežele in toliko tudi na korist občin, torej 360% direktnega davka. Zemljiškega davka bo tako vse skupaj 2¼ milijona lir! Položaj istrskega seljaka je naravnost obupen. V Rovinju so bile demonstracije, ali pričakovati jih je še drugodi. Ljudstvo si ne zna več pomagati.

— **Nova dela v tržaškem pristanišču.** Dosežen je sporazum med nekaterimi podjetji in vlado za zgradbo dveh velikih hangarjev v tržaškem pristanišču. Eden bo postavljen na pomolu Ed (svobodna luka) na površini 5000 kvadratnih metrov, drugi za hangarjem 55 v pristanu »Duca d Aosta«, velik bo, kakor prvi. Delo bo gotovo v 4 mesecih.

— **V azilu »Lege« v Nabrežini** je 70 slovenskih otrok.

— **Tržni dnevi v Sežani** so se lansko leto vrlo dobro obnesli. Na trgu je bilo 8749 glav goveje živine, 4224 konj, 9085 prašičev. Cene govejí živini je bila za kvintal 480—510 lir, prešiči komad do 110 lir, konji do 5000 lir. Dohodki od sejmov so znašali 39.084,50, stroški 7500 lir.

— **V Opatiji** je priredilo Žensko Udruženje proslavo našega književnika Branislava Nušića na dan sv. Štefana. Na vsporedu je bilo predavanje, petje in predstava Nušičeve enodejanke »Pod starost«. Prireditev je uspela vrlo dobro.

Dnevne vesti.

V Ljubljani dne, 10 januarja 1925.

Kakor pri nas danes, tako v Italiji pred polstoletja!

V »Jugoslavenski Njivi« je napisal dr. Milan Prebeg velezanimivo razpravo o velikem italijanskem državniku in tvorcu moderne Italije, grofu Cavourju.

V tej razpravi vzbuja naše zanimanje predvsem tale odstavek:

»Od 20 milijonov Italijanov, tako sodi dober poznavalec takratnih razmer, jih ni bilo niti 10.000, ki bi zavestno težili za narodnim edinstvom. Na Siciliji se je borila pokrajina proti pokrajini. Neki sicilski plemič je izjavil v obraz napoljskemu ministru, da se Sicilijani raje pokore Tunisu, kakor Napolju. Prijatelji narodnega edinstva v Pijemontu so tvorili peščico ljudi. Vsa plemena v Italiji so se zavedala razlik, ki so obstojala med njimi.

Marljivi in delavni Florentinec se je rogal lenobi, siromaštvu in oholosti Rimljanov, a Rimljan je to vračal in mrzil toskansko trezno pedanstvo in lakomno štedljivost. Lokavi, pomehkuženi Benečan je zasmehoval Lombardijca, Ženovežan je sovražil Pijemonteza. Vsi skupaj pa so se rogali razsipnemu, nestalnemu in umazanemu Napolitancu...

Svobodoumnejši elementi so smatrali za izvedljivo samo duševno edinstvo Italije, a politično so smatrali za jedva oporabljivo zmoto.

Malo jih je bilo, ki bi razumeli Mazzinijevo geslo: *»Liberi non saremo, se non siamo uni!«* (Svobodni ne bomo, ako nismo eno.)

Zakaj smo ta odstavek citirali? Ker se iz njega vidi, kako do pičice lične so danes razmere v Jugoslaviji onim v Italiji ob času, ko je veliki Cavour pričel svoje delo za ujedinjenje italijanskega naroda.

Kakor nekoč v Italiji, tako tudi pri nas še danes pogrešamo krepke vere v našo veliko bodočnost, one silne vere, ki predstavlja gore. Peščica je med nami spoznavalcev velike ideje državnega in narodnega ujedinjenja, legijon pa onih, ki smatrajo narodno in državno edinstvo za usodno zablodo in za izdajstvo narodne stvari ter še vedno sanjajo o Avstriji, ki jim še danes tiči v mozgu in kosteh ter jim ne dovoljuje svobodnega duševnega vzleta.

In *kdo* zmaga v tem neenakem boju, *Peščica onih s silno vero v bodočnost ali legijoni onih, ki še žive preteklost?*

Čitajmo zgodovino *italijanskega preporoda*, povest o silnih borbah Cavourja, Garibaldija in Mazzinija za italijansko osamosvojitev in ujedinjenje, pa ne bomo niti za trenutek v dvomu, *komu* v Jugoslaviji ob koncu koncev pripade palma zmage!

Onim, brezpogojno onim, ki z vero in s skalnatotrdim zaupanjem zro v veliko in sijajno bodočnost mogočne ujedinjene Jugoslavije!

Naj razni Radići, Korošci in, kakor se že imenujejo, vsi drugi klavrni ostanki propadle prošlosti, še tako skušajo zastaviti razvoj in obrniti kolo časa nazaj, zgodovinski proces, ki ga ne ustavi nobena sila na svetu, pojde preko teh pigmej in jih pomandra brez usmiljenja.

Zgodovina, ki je najboljša učiteljica narodov, to posvedočuje!

V knjigi zgodovine pa stoji zapisano:

Samo ena generacija leže v grob in od Triglava do Vardara bodo — ena država, en narod in en kralj!

* * *

— **Kraljevska dvojica se je vrnila v Pariz.** Po poročilih iz Benetk sta Nj. Vel. kralj Aleksander I. in kraljica Marija z romunskim prestolonaslednikom odpotovala nazaj v Pariz.

— *Mariborsko, ljubljansko in zagrebško gledališče se zapre?* Beograjsko »Vreme« priobčuje senzacijonalno vest, da stoji mariborsko, ljubljansko in zagrebško gledališče pred resno krizo. Finančno ministrstvo je baje definitivno odklonilo mariborskemu gledališču kredit v znesku 800.000 Din. — Tudi prošnja ljubljanskega in zagrebškega gledališča za povečanje kredita je odklonjena. Gledališke uprave so poslale vladi memorandum, da se prepreči ta katastrofa. Kredit je odvisen izključno od finančnega ministrstva. Ni nam znano, koliko je ta vest resnična, vendar pa moramo že vnaprej odločno protestirati proti eventuelnemu usodnemu udarcu, ki bi zadel našo prosveto. Vlada mora nemudoma ukreniti vse potrebno, da se naša gledališča rešijo finančnih težkoč.

— **Skupni obmejni kolodvor med Jugoslavijo in Avstrijo.** Dne 15. t. m. naj bi se pričela pogajanja zaradi skupnega obmejnega kolodvora v Spielfeldu. S tem bi se za obe državi dosegli prihranki in bi se tudi kontrola potnikov in njihove prtljage poenostavila. Vkljub temu je nastopil štajerski deželni poslanec K. Gartner v »Tagespost« s pomisleki proti nameravani akciji. — Pisec sicer priznava, da je načrt z gospodarskega stališča treba pozdravljati, toda iz gospodarskih ozirov je potrebna največja previdnost. Nato izvaja, da prihajata v tem pogledu dva načrta v poštev. Prvi načrt bi bil ustanovitev skupnega avstrijsko - jugoslovenskega kolodvora v Spielfeldu, za kateri namen bi bilo najprej treba, da se premesti obmejni tovorni kolodvor iz Lipnice v Spielfeld, obenem pa se mora zadnja postaja primerno razširiti. Drugi načrt pa predvideva, da se tovorni promet z revizijo potnih listov prenese iz Lipnice in Spielfelda v Maribor. Obema načrtoma so seveda stavljene večje ali manjše ovire. Razširjenje tirov, zgradba potrebnih poslopij in drugih naprav na postaji Spielfeld — Strass bi zahtevalo sicer enkratne velike izdatke, kar pa bi prišlo v dobro domači brezposelnosti in stavbni podjetnosti. Pri sprejemu drugega načrta bi bili stroški sicer malenkostni, toda za Avstrijo bi imel ta načrt celo vrsto slabih posledic. Maribor je oddaljen 18 km od Spielfelda. V Mariboru ni stanovanj za avstrijsko železniško osobje, ki bi moralo še nadalje ostati v svojih stanovanjih v Avstriji ter bi se od tam vozilo v oddaljeni Maribor v službo. Tem izdatkom se pridružijo še precej visoke dnevnice za uradništvo, draga voda za stroje v Mariboru, najemnina za službene prostore, odškodnina za obrabo tira itd. Gartner se končno izreka proti skupnemu kolodvoru v Mariboru.

— **Klerikalna nestrpnost ob meji.** V Št. Ilju imajo pevsko društvo »Obmejni zvon«, ki je popolnoma nadstrankarska in strogo kulturna organizacija, toda ker ni društvo včlanjeno pri klerikalni zvezi, so mu duhovniki napovedali pogin. Zaradi klerikalnega ščuvanja ne dobi društvo v celem domačem kraju lokala z asvojo prireditev. Tako delajo klerikalci na ojačenju narodne misli ob meji!

— *»Banca Adriatica«.* Danes, v soboto, se pred trgovskim sodiščem v Trstu odloči usoda »Bance Adriatice«. Včerajšnja razprava je bila zelo burna. Dr. Dompieri je imenom finančnikov izjavil, da so se vsi poskusi za rešitev banke izjalovili, dr. Benedetti je pledíral za poravnavo, na kar je sodišče odredilo nadaljevanje razprave na današnji dan. Večina upnikov je bila zelo nezadovoljna in je zahtevala, da se brez vsakega odlašanja takoj razglasi faliment banke.

— *Prometno ministrstvo zahteva nove vagone.* Prometno ministrstvo je nujno zaprosilo vlado, naj preskrbi na ime reparacij novo pošiljatev vagonov, in sicer 2000 tovornih in 200 potniških. Vagoni so potrebni za mednarodni promet.

— *Nemško gledališče v Temešvaru.* Romunsko prosvetno ministrstvo je dovolilo, da sme gledališče v Temešvaru igrati tri mesece nemške igre.

— **Kiparska dela na skupščinski palači v Beogradu.** Žirija za oceno načrtov za figuralne okraske na palači nove narodne skupščine je dovršila svoje delo. V žiriji je bilo pet strokovnjakov in sicer trije Srbi in po 1 Hrvat in Slovenec. Žirija je sprejela 32 načrtov akademskih kiparjev. Med temi je 12 članov beograjske sekcije »Udruženja kiparjev«, 11 članov zagrebške in 9 **ljubljanske sekcije.** Imena teh kiparjev in razdeljene nagrade se kasneje objavijo. Za načrte so določene nagrade v znesku 96.200 Din. za modele pa 708.000 Din, dočim je za izvedbo kipov določena svota 4.195.500 Din. Kipi bodo visoki 3 metre in bodo predstavljali znanost, umetnost, politiko, trgovino, poljedelstvo in industrijo.

— **Promoviral je** v Gradcu za doktorja prava g. Ant. Mahnič.

— **Železničarska efektna lotorija.** Žrebanje sreček se je preložilo na 15. februarja 1925 in se ta dan nepreklicno vrši. 93-n

— **V pokoj** je stopil upravnik našega lista g. Valentin Kopitar. Upravniške posle je opravljal polnih 28 let. Da se je »Narodna tiskarna« razvila v cvetočo podjetje, ki si je postavilo lastno palačo, je kolikortoliko tudi sad njegovega dela in truda. Želimo g. Kopitarju, da bi še dolga leta užival v zdravju in zadovoljnosti z delom zasluženi pokoj.

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservat za Opalograph dobite edino le pri L. Baraga, Selenburgova ulica štev. 6.

— **Izključitev katoliških dijakov na romunski univerzi.** Po poročilu iz Jassy-ja je univerzitetni svet izključil 150 katoliških dijakov radi izgredov, ki so jih dne 10. decembra vprizorili na tamošnji univerzi. Dijaki so izdali takrat daljšo izjavo v kateri odklanjajo univerzitetni statut.

— **Spričevala o siromaštvu za oprostitev kolka za šolska spričevala** Nekatera šolska vodstva zahtevajo od dijakov za prvi semester zopet nova spričevala o siromaštvu, dasi je v taksnem zakonu in pravilniku izrecno rečeno, da veljajo taka spričevala e n o l e t o od dne izdanja. Šolska vodstva naj bodo uvidevna in naj ne zahtevajo po nepotrebnem novih spričeval o siromaštvu, ker s tem povzročajo uradom, zlasti davkariji in mestnemu magistratu ogromno dela, ker tu gre za tisoče in tisoče izvodov.

— **Pravniško udruženje.** V nedeljo 11. tm. je v Beogradu letni občni zbor Udruženja pravnikov. V Beograd so prispeli delegati iz vseh krajev države.

— **Avtomobilske zveze z Dalmacijo. Poštno** ministrstvo je odredilo, da se podaljša avtomobilska proga Šibenik-Obrovac do Gračca. Proga je dolga 120 km. Prevažajo se potniki in blago. Ukine se avtomobilska proga Knin-Gračac.

— **Brzojavke v esperantu.** Švicarska poštna uprava je z novim letom 1925 proglasila esperanto za brzojavni jezik v mednarodnem prometu.

— **Milica Vukobranković na svobodi.** Znana zastrupljevalka Milica Vukobranković, ki je bila svoječasno na Dunaju obsojena na 4½ let ječe, je sedaj pogojno izpuščena na svobodo.

— **Tirolska proti pijančevanju.** Tirolska deželna vlada je predložila deželnemu zboru zakonski načrt proti pijančevanju. Zakon določa, da se osebam, ki so bile dvakrat zaradi pijanosti kaznovane, prepove za eno leto obisk gostilen in točilnic. Za stiktno izvršitev so odgovorni tudi gostilničarji. (Kontrola bo vsekakor težavna, ako ne dobe pijanci vidnega žiga na čelo. Op. poroč.)

— **Otvoritev pomožne pošte v Šklendrovcu.** Dne 1. januarja 1925 se je otvorila v področju ljubljanskega poštnega ravnateljstva nova pomožna pošta Š k l e n d r o v e c, ki je podrejena pošti v Zagorju ob Savi, s katero ima zvezo ob nedeljah, torkih, četrtkih in sobotah. Ta pomožna pošta posluje z razširjenim delokrogom in sicer za vasi: Šklendrovec, Rodež, Klenovik, Boriše, Ljubelj, Dol, Laniše, Vrtače, Grešica, Košca, Brod in Purgarija, ki so se obenem izločile iz okoliša pošte Save, oziroma Radeč pri Zidanem mostu in se priklople pošti v Zagorju ob Savi.

— **Iz Šiške:** Na praznik, 6. jan. 1925 se je vršil v čitalniških prostorih napovedani redni občni zbor Narodne čitalnice v Sp. Šiški. Zbor je vodil podpredsednik g. Leopold Burja, ki se je v uvodnih besedah spomnil prerano umrlega društvenega soustanovitelja in dolgoletnega predsednika g. Viljema Mavrerja. Temu so sledila poročila tajnika, blagajnika, knjižničarja ter delegatov pevskega zbora in dramskega odseka, ki so nudila zborovalcem pregled pestrega društven. življenja v preteklem poslovnem letu. Tajnik je predložil zboru v pretres nova društvena pravila, ki so usmerjena v detajlno in popolnejšo delovanje posamnih odsekov na temelju starih čitalniških pravil. Zbor jih je po temeljiti debati in z nekaterimi popravki soglasno sprejel. V novi odbor so izvoljeni: predsednik P. Herbst, podpredsednik A. Rozman, tajnik O. Obradović, blagajnik Zagradnik, gospodar N Tušar, odborniki gg. Markuš Slav in g. Cvetko. Namestnika gg. Šoberl in g. Pleš J revizorja g. Bernik Leopold in g. Gruden, zastavonoša g. Grašič. Predsednike odsekov pevskega zbora in dramskega odseka izvolijo kasneje. Občni zbor je prevzel med svoje častne člane g. Leopolda Burjo in Ivana Petriča, ki sta prejela s tem za svoje dolgoletno nesebično delo najvišjo pohvalo, ki jo more dati društvo. Bila sta tudi pri volitvah izvoljena na najvišja odborova mesta, a sta radi starosti oziroma zaposlenosti odklonila izvolitev. Zbor je zaključil novoizvoljeni predsednik, naglašujoč, da bo novi odbor delal po vseh svojih močeh za društvene cilje.

— *Avtomobilni promet Ljubljana-Stora-št. Vid nad Ljubljano.* Na pobudo iz krogov turistov bo vozil avto ob nedeljah in praznikih do Tacna, in sicer: Odhod iz Ljubljane (Figovec) ob 8.30, 11.30, 15.00; prihod v Št. Vid. nad Ljubljano ob 8.55, 11.55, 15.25; prihod v Tacen (Šmarna gora) ob 9.10, 12.10, 15.40. — Odhod iz Tacna ob 16.00, iz Št. Vida nad Ljubljano ob 16.15, prihod v Ljubljano ob 16.40. — Cena iz Št. Vida nad Ljubljano v Tacen: Din 4.—. — Drugače vozi avto ob nedeljah in praznikih po sledečem voznem redu. Odhod iz Ljubljane ob 8.30. 11.30. 14.00, 15.00, 18.30, 19.45, 21.30; prihod v Št. Vid nad Ljubljano ob 8.55, 11.55, 14.25, 15.25, 18.55, 20.10, 21.55. — Odhod iz Št. Vida nad Ljubljano ob 7.40, 10.30, 13.30, 14.30, 18.00, 19.00, 21.00, 22.00; prihod v Ljubljano ob 8.05, 10.55, 13.55, 14.55, 18.25, 19.25, 21.25, 22.25. 87/n

— **Nezročljive poštne pošiljke za mesec november 1924.** Te dni je razposlalo poštno ravnateljstvo v Ljubljani na vse pošte v Sloveniji seznam o nevročljivih pošiljkah za mesec november l. l. Naslovniki, oziroma pošiljatelji teh pošiljk se s tem opozarjajo, da pridejo v roku enega leta ponje, ker bo sicer poštna uprava te pošiljke na javni dražbi prodala, če so brez vrednosti vsebine, pa uničila. Izkupiček za prodane pošiljke oziroma gotovina, ki bi se našla v pošiljkah, je na razpolago upravičenim osebam še za dobo nadaljnih dveh let, potem pa zapade v korist poštni upravi.

— **Pravlica o odprtem nebu.** Prijatelj lista nam piše: V štev. z dne 8 tm. sem čital v podlistku o Bogojavljenju, da imajo Srbi vero, da se o božiču odpre nebo. Moja pokojna mati je deci večkrat pripovedovala, da se na sv. večer odpre nebo. Tudi tu pri nas na Dolenjskem je ta vera in se samo pri Srbih, torej tudi pri Slovencih. Neka šaljivka pripoveduje to-le: »V Št. Jerneju je živel kmet. Slišal je pripovedovati, da se na sv. večer odpre nebo in kar si takrat želi, se izpolni. Gledal je o polnoči v nebo skozi odprto okno. Ko se zažari, se kmet ustraši in mesto, da bi si bil želel veliko glav živine, reče v naglici na glas: »Bog mi daj veliko glavo! In glej v hipu je imel tako veliko glavo, da je ni mogel povleči nazaj v sobo, pač pa je moral ven skozi okno. In baje od takrat imamo tudi vsi Slovenci velike glave, polne vseh muh in precejšnjo količino teme, s kojo se največ trkamo ob času volitev, zakaj vsak bi bil rad kandidat, čeprav jih je poslancev samo 26. Ali prosim, kdo pa kandidira na listi nevolilcev? Ti morajo imeti tudi svojega kandidata. Pravica za vse! No pa ostanem jaz kandidat L. V. L.

— **Povsod alkoholoi glavni povzročitelj zločinov.** Pred zagrebškim senatom se je te dni zagovarjal 26 letni, izredno lepi kmečki mladenič Miloš Čajevič iz Privčiča, da je v prepiru s kamnom ubil kmeta Todorja Judžiča, dva njegova tovariša pa močno ranil. Mladenič je z nasmeškom pripovedoval, da je postopal v silobranu, ker bi ga bili oni trije sicer ubili. Na predsedkovo vprašanje, ali je storil to trezen ali pijan, je samozavestno odgovoril: Pa še kako pijan! Saj nas je trojica isti dan popila 11 litrov rakije. Vprašan po vzroku je pripovedoval, da so se prepirali le zaradi neke ničvredne ograje. Sicer pa da bi se bili v pijanosti tudi potolkli, četudi bi nobenega plota ne bilo. Z ozirom na popolno pijanost je bil ubijalec obsojen le na 6 mesecev ječe.

— **Samomor zločinca.** Blizu Podkloštra na Koroškem je nedavno brezvesten zapeljivec sunil v Zilo zapeljano deklico, ki je bila noseča. Zločinca so izsledili in zaprli. Dne 5. t. m. je šla sodna komisija iz Beljaka z zločincem na kraj zločina, da dožene vse podrobnosti, ker trupla nesrečne deklice še niso našli. Ko je šla komisija čez most, je skočil zločinec na glavo v globoko reko ter se na skalnatem dnu ubil.

— *Ženo in sina zabodel.* V Močilah pri Severinu ob Kolpi se je odigrala na novega leta dan strašna tragedija. Kmet Severinski Dragotin je imel s svojo sinaho nedovoljeno razmerje, vsled česar so bili z ženo in sinom neprestani prepiri, tako tudi na novega leta dan. Po prepiru je šla žena spat, sin pa na dvorišče. Stari je vzel dolg kuhinjski nož in zabodel spečo ženo. Na njene klice je prihitel v hišo sin, a zdivjani oče je tudi tega večkrat zabodel v prsa in hrbet. Žena in sin sta podlegla ranam, lahkomišljena sinaha pa je pobegnila iz vasi.

— **Čarugini božični prazniki.** Na smrt obsojenemu Čarugi je za božične praznike poslala njegova teta veliko svinjsko pleče. Polovico ga je pojedel za katoliški božič, polovico pa je prihranil za pravoslavne praznike Ker je bil ropar v prostosti navajen na alkoholne pijače, se je britko pritoževal, da mora za tako velike praznike in po slanem plečetu piti — vodo.

— **Kako je mož ohladil žensko jezo.** V Križevcih se je nedavno dogodil naslednji tragikomični slučaj. Bila je prepirljiva žena, kakršnih ima baje nekoliko tudi Slovenija. Zaradi njenega jezika je moral mož čestokrat pokazati dejansko, da ga je Bog kot Adamovega naslednika postavil za gospodarja družine. Tudi nedavno je prišlo do prepira in pretepa. Batine pa so ženi še huje razvozljale ženski jezik. V obupu je mož objel jezikavo družico čez pas ter jo vrgel v veliko kad, ki je bila do polovice napolnjena z mrzlo vodo. Sedaj se situacija mahoma izpremenila Žena je iztegovala k molitvi sklenjene roke iz kadi ter milo prosila odrešenja. In kakor so že naitrši možje, se je tudi ta omehčal ter potegnil ženo na suho. Obenem pa ji je svečano zagrozil, da bo v bodoče vselej uporabil enako zdravilo za razgreti ježiček.

— **Kislim vinom odvzame Radenska voda vso kislino!** 87/n

— *Opozarjamo* na današnji oglas tvrdke Matija T r e b a r, Ljubljana 99/n

— **Kdor se hoče prijetno in v dobri družbi zabavati, bo gotovo posetil T r g o v s k i p l e s,** ki se vrši v soboto dne 24. januarja t. l. v veliki dvorani hotela Union. Ker je vstop le proti vabilu, priporočamo, da si vsak vabilo pravočasno preskrbi. 92-n

— **Proti telesnemu zaprtju, hemeroidov in bolečinam v križu je grenčica »Franz-Josef« zaužita večkrat na dan, izboren pripomoček.** 3623

Iz Ljubljane.

— **Direktor pošte obolel.** Direktor pošte in telegrafa dr. Janko D e b e l a k je nevarno obolel in ne sprejema strank, dokler ne ozdravi.

— **Ruska Matica.** V nedeljo dne 11. t. m. se bo v balkonski dvorani univerze vršil sestanek na katerem bo dr. Nikolaj Bubnov, red. univ. prof. v p., prečital nekoliko poglavij iz svojih memoarov »Od Kijeva do Ljubljane«. Začetek ob pol 15. Vstop prost.

— **Sejem kožuhovine v Ljubljani.** Že dolgo vrsto let se vsako leto meseca januarja zbirajo v Ljubljani lovci in drugi prodajalci kož na kožni sejem, težko obloženi z razno kožuhovino. Ti sejmi so se doslej prirejali v prostorih ljubljanskega »Balkana«, bili pa niso organizirani in zato tudi uspehi niso bili na zaželjeni višini Letos je ta sejem začela organizirati »Lovska zadruga«, vzajemno z upravo »Ljubljanskega velesejma«, ki je v svrho prireditve tega sejma dala brezplačno na razpolago svoje prostore. Posrečilo se je zainteresirati inozemske kupce in tako bo letos mogoče, da se bodo za blago dosegle cene, ki odgovarjajo svetovnemu tržišču. Sejem bo 21. januarja 1925.

— **Državni vpokojenec, oče 8 mladoletnih otrok, se srčno zahvaljuje velikodušnemu neimenovanemu dobrotniku za darilo znesku 500 dinarjev. Srčna hvala!**

— **Predavanje o teoriji železobetona** se vrše vsako nedeljo od 8.—12. dop. Pričetek v nedeljo 18. tm., vse druge informacije se dobe v tehniški pisarni, Tržaška c. št. 2. 98/n

— **Predavanje v društvu »Soča« v Ljubljani.** Danes v soboto 10. t. m. predava v salonu pri Levu strokovni učitelj meščanske šole g. Anton F a k i n o zelo podučno-zanimivi temi: »Vraže iz prirodoslovnega in prirodopisnega stališča«. Vabljeni so vsi člani in prijatelji »Soče«. Začetek ob pol 21. zvečer. Vstop p r o s t. 83-n

— **Smrtna kosa.** Danes zjutraj je po dolgotrajni bolezni umrl g. Viktor K o r s i k a, umetni trgovski vrtnar, načelnik Pokrajinske zveze vrtnarjev za Slovenijo in predsednik Saveza umetno vrtnarskih obrtnika v Kraljevini SHS. Pokojnik je umrl v najlepši moški dobi 45 let. Bil je nadarjen in podjeten obrtnik, podkovan v svoji stroki. Zato je užival med svojimi stanovskimi tovariši splošen ugled in spoštovanje. Bil je dober narodnjak in odločno naprednega mišljenja. Dolga leta je bil član in nekaj časa tudi odbornik naprednega gospodarskega društva za dvorski okraj. Kot tak se je rad udeleževal tudi političnega dela in je z vnemo nastopal kot agitator za napredno stranko Zapušča še oba roditelja, vdovo in tri otroke. Pogreb bo v ponedeljek 12. tm. ob 15. z Rimske ceste št. 5. na pokopališče k Sv. Križu. Pokojniku bodi ohranjen blag spomin!

— **Odbor pevskega društva »Ljubljanski Zvon«** se vsem onim, ki so kakorsibodi pripomogli k lepem uspehu našega Silvestrovega večera v Narodnem domu najprisrčnejše zahvaljuje. Društveno članarino bo odborov pooblaščenec začel pobirati ta teden. Glasom sklepa občn. zbora znaša članarina za leto 1925, podpornina letnih 15 Din, pospeševatelji 100 Din, za ustanovnike enkrat za vselej 250 Din. V trdni nadi, da nam ostanejo vsi dobrotniki in podporniki zvesti tudi naprej, vabimo na pristop k društvu vse prijatelje petja. Prijave na naslov Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« Narodni dom, I. nadstropje. 85/n

— **Društvo trgovskih in industrijskih nameščencev** vabi na redne plesne vaje ob nedeljah popoldne v areni narodnega doma. 86/n

— **Mestna Orjuna Sv. Peter - Vodmat** priredi v nedeljo dne 11. t. m. zabavni večer z dramatičnimi prizori v salonu g. Draščeka, Bohoričeva ulica 9. Začetek ob pol 20. zvečer. Ob 22. uri ples, pri katerem sodeluje salonski orkester. Vstopnina prosta. Za obilno udeležbo vabi odbor. 88-n

— **LOVCI POZOR! — Ukinjenje lovopustnega časa.** Opozarjamo, da je v noči od 1. na 2. februarja tl. strogo prepovedan lovski čas za krokarje in na svečnico za mucke in opice. — D.S.L. 80/n

— **Marionetno gledališče Češkoslovaške Obce v Narodnem domu v Ljubljani** igra v nedeljo dne 11. t. m. »Gašperček princ«. Začetek ob 16. uri. Vstopnina dobrovoljna v kritje itroškov. 96-n

— **Občni zbor društva državnih uslužbencev za Slovenijo** se vrši dne 2. svečana ob 2. uri v gostilni »Mrak« na Rimski cesti (ne kakor je bilo prvotno razglašeno). Udeležba za vse člane obvezna. Zunanji člani naj pošljejo pooblastilo, ako se občnega zbora ne udeleže. — Nučič, predsed. Miklavčič tajnik. 78/n

— **Pisna akademija v Ljubljani** priredi 15. svečana tl. v veliki dvorani »Narodnega doma« VIIe Congrès de masques international Cors en Nice. Odbor opozarja vse druge prireditelje, da se ozirajo na ta dan. 89/n

— **Mestna zastavljalnica** ima tomesečno dražbo maja 1924. zastavljenih predmetov 15. tm. ob 3. popoldne. 77/n

— **Policijska kronika. Ovadbe:** radi tatvine 1, izgreda 2, zglaševalnih predpisov 1, kaljenja nočnega miru 1, prestopka cestnopolicijskega reda 8, prekoračenja policijske ure 1. A r e t a c i j e: radi tatvine 1, radi tajne prostitucije pa je bila včeraj prijeta pred Škofijo 19 letna Ivana Dolenc, rodom iz Tržiča, ki je poleg tega tudi težko bolna . . .

Iz Celja.

—c **Smrtna kosa.** V celjski bolnici je umrl nadučitelj iz Topolšice Anton S k a l a v starosti 66 let. — V Zavodni pri Celju pa g. Branko P e č o v n i k v starosti 25 let. Naj v miru počivata!

—c **Jadransko - Podmorska banka. filijala Celje.** bo likvidirala s 1. februarjem ter svoja aktiva in pasiva prenesla na podružnico Jadransko - podonavske banke, filijale Maribor.

—c **Nočno lekarniško službo** ima ta teden lekarna »Pri Križu« na Cankarjevi cesti.

—c **Orjuna v Celju** javlja svojim članom in članicam: Ker je v četrtek prešel bivši »Deutsches Haus« definitivno v slovenske roke, to je v last društva »Celjski dom«, se zabrana poseta te hiše razveljavi.

Celjski dom.

Po dolgotrajni pravdi, ki se je vlekla skozi pet let, je vlada končno odločila, da pripade premoženje društva »Deutsches Haus« v Celju, to je sedanji hotel »Union«, novoustanovljenemu društvu »Celjski Dom« v Celju, ki je v četrtek dne 8. t. m. definitivno prevzelo vse premoženje društva »Deutsches Haus«. Z naravnost reprezentančno palačo dosedanjega hotela »Union« je pridobilo slovensko Celje novo žarišče družabnega in kulturnega življenja ter vsega uvaževanja vredno oporišče za lepo se razvijajoči tujski promet v celjskem mestu in njega območju. V težkem boju za to mogočno postojanko nekdanjega celjskega Nemštva so si pridobili nevenljivih zaslug zlasti gg. dr. Kukovec, dr. Kalan in Iv. Prekoršek. Društvo »Celjski Dom« je obče koristna narodna ustanova, v kateri je osebna korist za člane glasom društvenih pravil v vsakem slučaju izključena, tako da društvo nikdar ne sme imeti značaja pridobitne družbe. Važna je tudi določba društvenih pravil, da pripade premoženje v slučaju razpusta društva mestni občini celjski. Pričakovati je, da bodo vstopili v društvo vsi celjski narodni krogi. Ustanovni člani plačajo enkrat za vselej najmanj 10000 dinarjev, redni člani pa plačujejo letni prispevek po 120 dinarjev. Istočasno vabimo vse narodno občinstvo, da prične v obilnem številu posečati hotel in restavracijo dosedanjega poslopja Union. v katerem je tudi na razpolago velika dvorana, ki spada med največje in najmodernejše v Sloveniji.

Prvi odbor društva je sestavljen tako. predsednik Janko L e š n i č a r, ravnatelj Zadružne Zveze v Celju; podpredsednik dr Juro H r a š o v e c, mestni župan v Celju; tajnik Fran M r a v l j a k, gimnazijski profesor v Celju; blagajnik Drago S i r e c, trgovec v Celju; odborniki: Drago G o b e c, mestni podžupan v Celju; Anton J e r š i n o v i č, gimnazijski ravnatelj v Celju; dr. Ernest K a l a n, odvetnik v Celju, in Fran L e s k o v š e k, trgovec v Celju. Pregledovalca računov sta: dr. Rudolf D o b o v i š e k, odvetniški kandidat v Celju, in Rudolf K t e r m e c k i trgovec v Celju.

Lucy Doraine

Drama **„Plamen strasti"** 93

Priščetek v nedeljo 11. t. m.

KINO IDEAL KINO IDEAL

Iz Maribora.

—m **Razveseljiv pojav.** Komaj je izročila »Glasbena Matica« v razprodajo vstopnice za koncert »Mrtvaški ženin«, že jih je zmanjkalo. Koncert se ponovi dne 18. tm.

—m **Tekma za največji zvon.** Ker so nedavno poročali časopisi, da je dobila neka podružnična cerkev pri Slovenjgradcu še večji zvon kot ga ima frančiškanska cerkev v Mariboru, pojasnuje sedaj tuk. zvonarna »Zvonoglas«, da je omenjeni podružnični zvon iz jekla, a v poštev prihajajo le bronasti zvonovi, ker le take je smatrati za umetnine. Največji bronasti zvon Slovenije je torej le v Mariboru. (Bati se je, da posežejo sedaj v tekmo še večje kranjske župnije; ako tudi manjkajo pri šolah najpotrebnejše stvari, za orjaške zvonove se bodo brž zbrali stotisoči. Kako že pravi pregovor, kateri kmet ima najdebelejši krompir?)

—m **V zvezi z roparskim umorom Mikla** so sedaj aretirali še neko znano osebnost v Studencih. Sedaj so zaradi tega zločina že 4 osebe pod ključem, a peto osebo še iščejo.

—m **Vlom v Radomeščaku pri Ljutomeru.** Dne 26. dec. je bilo na Radomeščaku vlomljeno v stanovanje odsotnega krojača Fr. Luknjarja. Tatovi so odnesli raznega blaga, obleke, zlatnine in gotovine v skupni vrednosti za Din 9525.

Sokolstvo.

— **Sokolsko društvo Štepanja** vas ima v nedeljo 11. tm. svoj redni občni zbor in zakletev zaostalih članov v društveni telovadnici. Začetek ob 14. uri Udeležba je dolžnost. Zdravo! Odbor. 82/n

— **Sokolsko društvo v Šiški.** Redni občni zbor se vrši v nedeljo dne 18. januarja ob 14. uri v društveni telovadnici. Udeležba obvezna za vse članstvo. 84-n

— **Izredni občni zbor Sokolskega društva na Viču se vrši v nedeljo 18. tm. ob 10. uri dopoldne. Odbor.** 81/n

Turistika in sport.

— **SK. »Slavije«** redni letni občni zbor se vrši v nedeljo dne 11. januarja t. l. točno ob 10. dopoldne v gostilni Mali slon v Novem Vodmatu z običajnim dnevnim redom. Pozivljajo se vsi člani, da se ga polnoštevilno udeleže. — O d b o r. 91-n

— **Športno navdušenje.** V mestecu Emboli je po zmagi domačega moštva prevzela trenerja taka radost, da ga je zadela kap.

— **Paavo Nurmi v Ameriki.** Paavo Nurmi, najboljši tekač za dolge proge vseh časov se je odzval povabilu iz Amerike ter prispel v Newyork, kjer so ga sprejeli tamošnji sportniki naravnost kraljevsko. Sportni listi in celo dnevniki priobčujejo dolge opise njegovega življenja in prinašajo slike tega sportnega fenomena. Štirikratnega olimpijonika je sprejela v newyorški luki več tisoglava množica, nad 300 atletov ter predstavnikov atletičnih organizacij z zastopnikom magistrata Listi hvalijo skromen nastop slavnega tekača. V promenadni obleki in na cesti ne kaže, da tiče v njegovih udih znane, nedosežne zmožnosti teka. Amerikanski listi pravijo, da je v obrazu podoben angleškemu princu. Nurmi zna samo dve besedi angleško: yes, da in no, ne. Nurmi, ki šteje sedaj 27 let, je napram drugim slavnim atletom zelo molčeč, kar je spravilo številne reporterje, ki ga dnevno bombardirajo za razgovore, v veliko zadrego. O svojem dosedanjem življenju in o svojih uspehih pripoveduje zelo skromno in priprosto. Začel je kot cestni tekač v rojstnem mestu ter se je teku posvetil šele pozneje na tehnični šoli. Leta 1920. je startal na olimpijadi v Antwerpnu na 5000 m ter dosegel drugo mesto za Francozom Guillemontom. Nurmi imenuje ta tek svojo najnapornejšo lavoriko. Bil je očitno še premlad za take napore. Še enkrat se je pozneje enako izčrpal in sicer letos na pariški olimpijadi pri crosscountryteku. Nurmi ostane v Ameriki 4 do 5 mesecev, nakar se vrne pomladi v Evropo, kjer bo startal v raznih državah ter glavno julija meseca v Angliji pri angleškr. prvenstvenih lahkoatletičnih tekmovanjih. Kot aktivni atlet in tekač se namerava Nurmi udejstvovati le do olimpijade v Amsterdamu leta 1928. Takoj pri prvem startu v Newyorku je postavil dva nova svetovna rekorda in sicer na 1 miljo (1609 m) v 4 minutah 3.06 sekundah in na 5000 m v 14 min. 44.6 sek. (za 10 sek. boljši rekord.)

— Iz **službenih objav JNS:** Tekme za olimpijski fond se vrše dne 5. aprila, 3. maja in 24. maja (finale). Tekme za državno prvenstvo: 7. jun. prvo kolo, 14. jun. drugo kolo. 21. jun. tretje kolo (finale). Tekme za kraljev pokal: 16. avg. prvo kolo, 23. avg. drugo kolo, 30. avg. tretje kolo (finale).

— **Norveški zimski sportniki ne pojdejo v inozemstvo.** Norveški smučarski savez je sklenil, da zabrani letos odhod norveških smučarjev na evropska tekmovanja. Savez želi, da ostanejo smučarji doma. Norveški smučarji so že lani pokazali v Chamonixu, kaj premorejo, radi tega bi bilo odveč iste ljudi pošiljati tudi letos v Švico. Razven tega so se letos pomnožili domači tekmovalni termini. Norvežani prirede velika tekmovanja s Švedi. Tudi angleške univerze so sklenile, da premeste svoja zimska tekmovanja iz Švice na Norveško, za kar se posebno poteguje norveški princ Olaf, ki študira na oxfordski univerzi.

Po svetu.

• **Državna podpora za turške stariše, ki imajo mnogo otrok.** Turška skupščina je pred kratkim sprejela zakon za podporo starišem, ki imajo mnogo otrok. Očetje šestih otrok bodo oproščeni vojaške službe in oni, ki imajo štiri otroke, se smejo poklicati le v slučaju nuinosti. Matere osmih otrok bodo dobivale mesečne premije in matere šestih otrok dobe vrhu tega še državno diplomo.

• **Žrtve premogovnikov v Ameriki.** Tekom trinajst let, od 1911. do vštevši 1923, je po zapiskih ameriškega rudniškega urada 23,822 oseb izgubilo življenje vsled raznih nezgod v bituminoznih premogovnikih. — Eksplozije plina in ogljenega prahu so povzročile 3185 smrti, kar je 13% vseh smrtnih nezgod v deželi. Večje eksplozije so se večinom pripetile zato, ker se je mala lokalna eksplozija razširila po premogovnikih vsled prisotnosti ogljenega prahu, in za to je ogljeni prah povzročil večino smrti. Tekom minulega fiskalnega leta je rudniški urad proučeval rabljivost radio-telefona kot sredstva, da se vzpostavi zveza med rudarji, zasačeni v jami po požarju ali eksplozili, in rešilnim moštvom na površju. Dosedanji poskusi obetajo, da bo mogoče razviti povoljen sistem komunikacije potom takozvanega »line-radio«, ki se poslužuje kovinskih cevi, žic, tirov in drugih stalnih kovinskih priprav v jami kot prevodnikov človeškega glasu.

• **Največja knjiga na svetu.** V Londonu je bila nedavno prodana največja knjiga na svetu. To je ogromni koran, visok 1.20 m, širok 76 cm in debel 30 cm. Črke so visoke 10 cm. Na vsaki strani je samo 10 vrstic. Platnice so lepo okrašene. Knjiga je bila prodana za 4000 zlatih mark. Obenem s tem impozantnim koranom je bil razstavljen najmanjši koran na svetu, visok 4 in širok tudi 4 cm.

• **Nevarnost za operna gledališča.** Ravnatelji newyorških gledališč se potegujejo za zakon, ki bi zabranil slovečim pevcem in pevkam sodelovati pri radiokoncertih. Na novega leta dan je Metropolitanska opera prepustila svoj veliki koncert radio odjemalcem. Ker je radio v Ameriki na visoki stopnji in so ž njim zvezane vse večje dvorane in boljše meščanske hiše, je imenovani koncert poslušalo do 8 milijonov ljudi, ostala gledališča pa so ostala prazna.

• **Spomeniki v svetovni vojni padlim na Francoskem.** Ker je francoska vlada jeseni 1919. izdelala zakon, ki daje občinam pravico, da zahtevajo od države prispevek za spomenike v vojni padlim, se je te pravice poslužilo v štirih letih 15.300 francoskih občin ter je državna blagajna morala izplačati nad 12 milijonov frankov. Sedaj je francoska vlada tozadevni zakon razveljavila.

• **Cvetka, ki ne raste ne na nebu, ne na zemlji.** Na Japonskem smatrajo za lepotice le črnolaske. Mlada Japonka Miaima je imela krasne lase, ki so ji segali do kolen, toda bili so svetlorjavi. Zaradi tega je bila deklica vsa nesrečna. Zvedela pa je, da živi nekje v gorovju čarodejec, zato je hodila cele tedne po gorah, dokler ni puščavnika našla ter mu potožila svoje gorje. Puščavnik je lepo Japonko dolo gledal, potem pa je rekel: »Hčerka moja, težko je napraviti, da bi bila lepša kakor si. Toda vseeno poišči cvetko, ki ne rase ne na nebu ne na zemlji. Zmečkaj njeno korenino in si s sokom pobarvaj lase«. Japonka je po teh zagonetnih besedah odšla še bolj nesrečna. Toda domov grede je zagledala na neki stari strehi cvetoče perunike. To so torej bile cvetke, ki niso rasle ne na nebu ne na zemlji. S sokom korenin si je napravila lepa Japonka krasno črno barvo za lase.

• **Najdebelejša Francozinja.** V pariški bolnici je te dni umrla najdebelejša Francozinja. Tehtala je nekaj nad 216 kg. Rakev je nosilo 10 pogrebcev.

• **Zločinski duhovnik.** V Villacamju na Španskem je župnik neprestano nadlegoval 17letno Dolores Gonzales ter ji grozil s smrtjo, ako se mu ne vda. Prestrašena deklica se je zatekla k sodišču, ki je nasilnega župnika zaprlo, a ga kmalu zopet izpustilo. Svojo prostost pa je župnik porabil v to, da je oddal na deklico sedem strelov, čeravno je takoj po prvem strelu padla mrtva na tla.

Darila.

— *Darila.* Uprava našega lista je prejela za: »Zavod slepih« Din 10.—, ki jih je daroval g. Ivan Žunkovič iz Barkovelj pri Trstu in za državnega vpokojenca z osmimi otroci Din 500.—, ki jih je daroval neimenovani iz Ljubljane. — **Srčna hvala!**

Ruski kmet in komunizem.

Po osmih letih vladanja so prišli voditelji komunistične internacijonale sami do prepričanja, da ruski kmet noče ničesar vedeti o komunizmu, da je delala komunistična stranka račun brez krčmarja, ko je hotela pritegniti kmetske mase v socijalistični pokret. Po nedavnih nemirih v Georgiji je izjavil član vrhovnega sovjetskega triumvirata Stalin na seji tajnikov poedinih komunističnih odborov, da je treba presojati dogodke v Georgiji zelo resno. To, kar se je zgodilo v Georgiji, je dejal Stalin, se lahko ponovi tudi v drugih krajih, če ne izpremenimo svoje politike napram kmetskemu ljudstvu. Med kmeti je nastal zadnje čase sumljivi pokret. Ljudstvo po deželi je nezadovoljno; to nezadovoljstvo raste dan za dnem in vse kaže, da se za našim hrbtom nekaj pripravlja. Naša stranka pa o vsem tem ničesar ne ve. — Drugi boljševiški prvak Kamenjev je dejal na seji moskovskega sovjeta: Pomnite tovariši, da je nas Ljenin že leta 1921. opozarjal, da smo izgubljeni, če komunistična stranka ne prestane preizkušenj s kmetskimi masami. In kaj vidimo danes? Ali smo napravili ta izpit? Ne! Te preizkušnje nismo mogli prestati in zdaj si moramo biti na jasnem, da so kmetske mase za nas definitivno izgubljene.«

Zakaj se drži ruski kmet tako rezervirano in zakaj ga komunistična stranka ne more pridobiti za svojo politiko? Na to vprašanje odgovarja sam predsednik sovjetske republike Kalinin, ki mu pravijo v Rusiji po domače »sovjetski kmet«. Ko so se bivši rdeči gardisti povrnili od vojakov na kmete,« je izjavil Kalinin na nekem sestanku komunistične stranke, »so odšli po vaseh v nadi, da temeljito izpremene psiologijo kmetskih mas. V praksi pa je bila stvar baš nasprotna. Izpremeniti psihologijo kmetskega ljudstva je mnogo težje, nego premagati Denikinovo armado. Ti glasniki komunističnih idej so se po vaseh kmalu asimilirali in spremenili v navadne kmete, mesto da bi kultivirali novo psihologijo med kmetskim ljudstvom.«

Še bolj iskreno je priznanje komunističnih agitatorjev, ki jih je poslala sovjetska vlada v svrho agitacije po deželi. Tako je pisal neki Lačkov, ki se je povrnil z agitacijskega potovanja, v moskovskem kmetskem glasilu »Bednota«: »Komunistična stranka je izgubila po deželi vsako avtoriteto. Enkrat za vselej je treba pokopati misel o kakršnikoli avtoriteti stranke med kmeti. In če naletimo tupatam na kmeta, ki se na videz ogreva za komunizem, je to samo posledica strahu pred nasiljem, s katerim hoče naša stranka vcepiti kmetu komunistične ideje. Kmetske mase se često boje odkrito izraziti svoje mnenje o komunizmu. Zato pa govore tem bolj glasno o teh žalostnih razmerah klaverni uspehi, ki jih ima komunistična agitacija po deželi.« — Drugi komunistični agitator Sverdlov komentira to ugotovitev in odgovarja na vprašanje, zakaj se ruski kmet tako boji komunistične strahovlade, češ da so spravile kmeta v tak položaj neprestane preiskave, aretacije, konfiskacije, rekvizicije in smrtne kazni.

Povodom sedme obletnice boljševiške revolucije je bil presednik III. internacijonale Zinovjev prisiljen izjaviti na delavski konferenci v Petrogradu nastopno: »Revolucija je izbruhnila šele takrat, ko je postalo vprašanje kmetskih mas odločilno in važno. Komunistična stranka navzlic vsemu prizadevanju doslej ni mogla rešiti tega vprašanja in zato smo lahko vsak hip pripravljeni na energični odpor našega kmeta, ki ni zadovoljen s komunizmom.«

Problem boljševizacije kmetskega ljudstva je najtrši oreh, na katerem zaman gloda komunistična stranka že osmo leto. Spremeniti lastnika v iskrenega pristaša komunističnih idej je tako težka naloga, da ji ves sovjetski aparat z diktaturo, črezvičajko, ječami in justifikacijami ni kos. In vendar je od rešitve tega problema odvisna nadaljna usoda sovjetske vlade. Zato je razumljivo njeno razburjenje, ker so ji dnevi šteti, čim se ruski kmet zave, da so sovjeti, do katerih ima še nekaj zaupanja, istovetni s podružnicami komunistične stranke. Za ruske razmere je namreč zelo značilno, da mužik še danes govori o razliki med sovjetsko vlado in komunistično stranko. Po deželi se često pripeti, da kmetje ubijejo komunističnega agitatorja, dočim so pripravljeni braniti z orožjem svoj vaški sovjet. Ali ta zmota ne more dolgo trajati, ker je komunistična stranka naravnost prisiljena, da uveljavi svoje principe tudi med kmetskim ljudstvom ali pa da kapitulira pred privatnolastninskim instinktom.

Gospodarstvo.

Porast dinarja.

Nagli porast našega dinarja na zunanjih borzah je presenetil celo one finančne kroge, ki so vedeli, da njegova dosedanja vrednost ne odgovarja gospodarski kapaciteti Jugoslavije. Lani je notiral dinar v Curihu 9. januarja 6.45, včeraj je dosegel rekordno višino 9.20. Bržkone njegova tendenca navzgor s tem še ni končana. To nenavadno skakanje dinarja ima dvojno ozadje. Vsaka večja finančna perturbacija bodisi navzgor ali navzdol ima sicer tudi svoje slabe posledice, vendar pa moramo porast dinarja s splošnega stališča pozdraviti kot najboljši znak, da se država gospodarsko in politično konsolidira, da njen ugled v inozemstvu raste in da lahko računamo v doglednem času z normalizacijo socijalnih razmer. Po rekordnem porastu dinarja tekom zadnjih dni lahko pribijemo razveseljivo dejstvo, da so se nasprotniki energične državne politiki bridko varali, ko so napovedovali sedanji nacijonalni vladi neuspeh pred inozemsko javnostjo. Spominjamo se nepopisnega veselja, ki je zavladalo v opozicijonalnih vrstah, ko je dinar po imenovanju Davidovićeve vlade za malenkost poskočil. Koliko bi bilo to veselje sedaj, če bi se mogli federalisti in avtonomisti pohvaliti, da jim je izreklo inozemstvo zaupnico v obliki priznanja našemu dinarju vrednosti, kakršne doslej še ni dosegel! Politika v ožjem pomenu besede sicer ne spada v gospodarstvo, vendar pa ne more nihče odreči dejstva, **da Evropa Jugoslaviji pod sedanjo vlado popolnoma zaupa.** To zaupanje je obenem najboljše merilo, po katerem se mora ravnati naša notranja politika, če nočemo nazaj v prva povojna leta, ko smo spravili dinar s težavo na 3.50—4.

S strogo gospodarskega stališča je tako nagli porast dinarja v sedanjih razmerah pojav, ki utegne več škodovati, nego koristiti. V interesu našega narodnega gospodarstva, naših denarnih zavodov, zlasti pa izvozne trgovine bi bilo, da skače dinar počasi in v presledkih. Cene industrijskih izdelkov in živil naravno ne morejo dohajati dinarja. Odtod nezadovoljstvo, ki se pojavlja med ljudstvom, ker vidi konsument v porastu dinarja dokaz, da morajo cene pasti. Tej želji seveda ni mogoče ustreči, ker naša valuta še ni tako stabilizirana, da bi se ji lahko prilagodile tržne cene in ker sta producent odnosno trgovec navezana na stare zaloge blaga. Znižanje cen bi imelo polog tega za nujno posledico znižanje poslovnih in produkcijskih stroškov, kar zopet ni v interesu konsumenta, ker mu s tem ni nič pomagano. Hitro skakanje dinarja in porast njegove vrednosti za toliko odstotkov ogroža denarne zavode in poedine, ki so razpolagali z večjimi svotami gotovine v tujih valutah. Tu so zlasti izpostavljeni resni nevarnosti naši lesni trgovci, ki so prodajali les v Italijo, ko je laviral dinar v Curihu še med 5 in 6. Mnogi so držali izkupiček v lirah, ker niso imeli pravega zaupanja do dinarja. Drugi zopet so prodajali na kredit. V obeh slučajih ima lahko porast dinarja zelo težke posledice. Z nacijonalnega in gospodarskega stališča pa moramo obžalovati vsak slučaj, ko pride slovensko podjetje v tako situacijo, da mora svoj obrat znatno reducirati ali celo ustaviti. Upamo, da stvar za enkrat še ni tako kritična. Vendar se pa pridružujemo mneniu onih, ki zahtevajo, naj Narodna banka posreduje in regulira notiranje naše valute na zunanjih denarnih trgih tako, da ne bo v gospodarskem in finančnem življenju prevelikih perturbacij.

Naša trgovina z Anglijo.

Prva trgovska pogodba, ki jo je sklenila od turškega jarma osvobojena Srbija, je bila z Veliko Britanijo, katera je v Srbijo izvažala predvsem poljedelske stroje.

Trgovske zveze med Anglijo in onimi deželami kraljevine SHS, ki so bile prej pod Avstro-Madžarsko, so bile prej zelo neznatne, kajti spadale so v območje avstro-nemških gospodarskih interesov. Danes je pa zanimanje teh dežel orijentirano v novo smer in tako se je začelo trgovanje z Anglijo v zadnjih letih polagoma, a konstantno dvigati, čeprav še nikakor ni zadovoljivo.

Izvozilo se je iz Anglije v Jugoslavijo:

Leta	kg	v vrednosti Din
1920	11.772.723	244.326.095
1921	33.415.042	246.200.294
1922	131.037.868	458.541.747
1923	171.217.276	823.372.751

Uvozilo se je iz Jugoslavije v Anglijo:

Leta	kg	v vrednosti Din
1920	2.260.097	3.259.940
1921	11.907.451	17.673.672
1922	27.180.812	69.477.682
1923	90.872.214	172.255.752

Kar se tiče vrednosti prometa v dinarjih, je znašal naš uvoz iz Anglije l. 1920. 7.05% celokupnega našega uvoza, med tem ko je izvoz znašal le 0.25%. Za leto 1921. je bilo to razmerje 5.97% za uvoz in 0.72 za izvoz, za 1922: 7.12% za uvoz in 1,88% za izvoz, za 1923: 9,91% za uvoz in 2.14 za izvoz. To odstotno razmerje je vsekakor silno neznatno.

Kar se tiče vrste blaga, ki je bilo izmenjano, nam daje statistika sledeče podatke:

Uvoz iz Anglije, v dinarjih:

	1920	1921	1922
Bombaževine:	136.019.475	126.070.849	125.069.535
Volna, dlaka:	49.322.133	48.480.937	36.663.676
Kolonijalno blago:	3.260.213	15.303.345	101.431.185
Riž:	5.092.653	7.868.814	15.489.948
Premog:	3.855.306	12.878.031	64.572.895
Železo in žel. proizvodi:	1.018.034	2.839.940	26.242.494
Stroji in aparati:	1.441.940	4.143.056	4.594.930

	1923	1924, I. polletj.
Bombaževina	209.212.735	110.193.135
Volna, dlaka	143.994.567	32.987.539
Kolonijal. blago	207.918.982	77.493.320
Riž	37.869.567	9.282.054
Premog	94.194.079	51.082.549
Železo in želez. proizv.	13.518.045	7.178.650
Stroji in aparati	17.463.863	4.138.715

Nasprotno je naša država izvozila v Anglijo:

(Vrednost v Din.)

	1920	1921	1922	1923
Les in lesni izdelki:	1.172.280	2,156.270	6,754.011	51,236.166
Meso:	831.180	1,025.710	3,509.433	1,861.510
Mleko, jajca:	663.100	9,029.970	37,017.694	31,236.842
Suho sadje (češplje):		1.556.040	6,928.217	17,113.741

in v I. polletju 1924:

Les in lesni izdelki	23,789.249
Meso	31.980
Mleko, jajca	6.538.924
Suho sadje (češplje)	5,571.806

Vkljub temu, da je tudi pri nas splošno razširjeno mnenje, da je angleško blago prvovrstno, dobivamo iz Anglije vse premalo blaga. Še manj zadovoljiv je pa položaj, kar se tiče našega izvoza v Anglijo. Kajti če je angleška tekstilna industrija, kovinska in strojna industrija, kakor tudi trgovanje s čajem, kavo, rižem itd. v stanu bolj ugodno kot dosedaj se plasirati na jugoslovenskem trgu, pa tudi ni dvoma o tem, da more Jugoslavija najti v Veliki Britaniji mnogo bolj ugoden teren za svojo moko, fižol, perutnino, suhe češplje, marmelado, vina, mineralne vode, sočivne konserve, razne rude, duhan, konoplju, lan, zdravilne rastline itd.

AMORTIZACIJSKI NAČRT ZA 2½% VOJNE ODŠKODNINE.

»Službene novine« objavljajo podroben amortizacijski načrt 2½% vojne odškodnine, iz katerega posnemamo za našo javnost sledeče podatke:

Obligacije vojne odškodnine se dele na 4600 serij po 1000 kosov, kar znaša skupno 4,600.000 kosov po 1000 Din nominalne vrednosti. Od teh se je oddalo v promet do konca decembra prošlega leta 3,969.169 kosov, kar odgovarja nominalni vrednosti 3 969.196.000 dinarjev. V smislu amortizacijskega zakona se mora izvršiti amortizacija tekom 50 let. Anuitete znašajo potemtakem 139,946.151 dinarjev za obresti in odplačilo glavnice. Leta 1924. se vračuna za obresti 99, za odplačilo 44 milijonov dinarjev.

Država je nasprotno prejela za prodano blago iz vojne odškodnine v obliki obligacij 23 milijonov dinarjev. Za pšenico in koruzo iz Bolgarije je izkupila 3 milijone. Skupaj torej 26 milijonov dinarjev. V državnem proračunu se je predvidelo 20 milijonov za amortizacijo v obliki izžrebanja. Finančni minister je sedaj odredil izžrebanje teh 20.000 komadov obligacij, mesto predpisanih 13.968, da s tem pospeši amortizacijo.

Izžrebanje teh 20.000 obligacij se vrši že 15. januarja tl. Izžrebanje dobitkov pa se vrši v smislu člena 5 zakona o vojni odškodnini 16 februarja. In sicer bodo izžrebali 158 dobitkov: 1 dobitek po 500.000 Din, 2 dobitka po 250.000, 5 dobitkov po 100.000 10 po 50.000, 20 po 25.000, 50 po 10.000, 100 po 5000 dinarjev. Skupno 3,500.000 dinarjev.

Objava tega amortizacijskega načrta je delovala zelo ugodno na naših borzah, kar je povzročilo nov porastek tega državnega papirja, za katerega se že tudi interesira inozemstvo.

* * *

—g **»Jugoslov. Standard Oil Company«** je povišal svoj akcijski kapital od 5 na 10 milijonov z izdajo novih delnic po 500 Din.

—g **Hmelj.** XLVIII. poročilo Hmeljarskega društva. Nürnberg, 8. januarja. Prodanih 300 bal. Živahnejše povpraševanje po lepem hmelju. Cene za 10—15 zlatih M višje.

—g **Nezaposlenost raste.** Iz Londona poročajo, da je dne 29. dec. narastlo število nezaposlenih v Angliji v zadnjem decemberskem tednu za več nego 100.000 proti prejšnjemu tednu. Na Danskem je nezaposlenih 41.364, lani jih je bilo 49.000. Torej je tu nezaposlenost nekoliko padla.

—g **Italijanski tarifni bureau v Pragi** se otvori še pred ustanovitvijo italijanske trgovske zbornice. Iz tega se vidi, kako važnost polaga Italija na trgovske zveze s Češkoslovaško, zajedno pa je njena akcija naperjena proti hamburški prometni politiki, ki se živo dotika italijanskih trgovskih interesov.

—g **Češkoslovaška produkcija železa** lansko leto je znašala 1,050.000 ton, prejšnje leto pa samo 800.000 ton.

—g **Madžarsko žito za Bolgarijo.** Iz Budimpešte javljajo, da kupujejo bolgarski trgovci pšenico na Madžarskem in je sedaj prijavljenih za izvoz že okoli 6000 vagonov. Madžari se boje, da se žito doma podraži, ako pojdejo take količine v Bolgarijo. Tudi v naši državi se mora pri izvozu vpoštevati najprvo domača poraba pri vsem blagu, zlasti pa pri žitu in moki, da bo kruh primerno po ceni in ne morda drag radi dobička izvoznikov!

—g **Svetovna razstava v Antwerpnu** bo leta 1930. Priprave se vrše že sedaj in ustanovila se je tudi družba s pričetnim kapitalom 10 milijonov frankov za pospeševanje priprav.

—g **Nemška konkurenca na premogovnem trgu.** Angleški listi poročajo, da so premogovniki v Newcastlu izgubili mnogo naročil, katera jim je odvzela Nemčija. Tako so tudi italijanske državne železnice sklenile pogodbo na sedem let za mesečnih 200.000 ton nemškega premoga.

—g **Polom graške Trgovske in obrtne banke.** Na silno burnem občnem zboru dne 5. tm. je novi upravni svet dobil pooblastilo, naj kazensko ovadi vse prejšnje upravne svetnike, med njimi tudi vseučiliščna profesorja dr. Schrottenbacha in barona dr. Bungerna.

—g **Aranžma med Kruppovo tovarno v Essenu in tovarno vagonov v Brodu** je bil zaključen te dni. Kruppova tovarna prevzame več akcij brodske tovarne po tečaju din 145 in pošlje v tovarno v Brodu 2 nadzornika in 3 upravne svetnike. Lokomotive se bodo izdelovale doma v Brodu in tako bo Jugoslavija na Balkanu edina, ki bo imela tovarno lokomotiv.

—g **Dobave.** Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 28. januarja t. l. pri poštnem ravnateljstvu v Ljubljani glede dobave 300 pisemskih in 300 denarnih vreč. — Dne 29. januarja t. l. pri Komandi mesta v Slovenski Bistrici glede dobave 150.000 kilogramov prešanega sena in 70.000 kg prešane slame, dne 31. januarja t. l. pri Komandi mariborskega vojnega okruga v Mariboru glede dobave 100.000 kg prešanega sena. — Dne 29. jaunarja t .l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave cinkove in pocinkane pločevine. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

INŽ. FERDO LUPŠA:

Nang Sali.

(Dalje.)

Želel je končno kar naenkrat poročiti dekle s črnimi očmi, črnimi lasmi in mirnim značajem, kakor ga je kazala Nang Sali. Saj mu je ta s svojo varčnostjo pripomogla do zdatnega blagostanja in njegova služba je bila pač taka, da bi mu bilo že mogoče vzdrževati tudi ženo.

»Čuj, dekle,« je rekel. »Ti moraš v prihodnjih mesecih prihraniti še več denarja. Jaz ga bom rabil.«

Nang Sali je čutila v tem sicer nekako očitanje glede varčnosti, zato se je hipoma odločila v mislih še za varčnejše gospodinjstvo, da zadovolji oboževalca, ki je to želel.

»Nai (gospod), Ti rabiš denar?« je rekla končno in se prijazno nasmehnila. »Jaz imam denar, hočem Ti ga izročiti!« Odhitela je v spalnico in prinesla vrečico, napoljeno s srebrnimi tikali. »Od denarja, ki si mi ga dal za gospodinjstvo, sem prihnanila te le srebrnike. Glej! Osemsto in petdeset tikalov. Vzemi jih, meni je v veselje, ako ta denar porabiš. Ali hočeš še več denarja?« — V tem trenotku je vsipala denar na mizo, ter ga pričela zlagati, kakor običajno, po deset in deset komadov s svojima nežnima rjavkastozagorelima rokama —

Nikdar pozneje ji Velanon ni več govoril o prihranjevanju denarja.

Štiri mesece pozneje, po sprejemu nekih pisem, katerih Nang Sali ni znala čitati, ker so bila pisana v nekem njej tujem jeziku (pasa džermen) in katere je radi tega iz neke naravne antipatije črtila, ji je konno Velanon odkril, da odpotuje za nekaj časa. Za njo pa da je zato bolje, ako se vrne v tem času nazaj v hišo roditeljev.

Nang Sali je zaplakala. Kako rada bi šla s svojim oboževancem, kamor bi ga usoda nesla — če tudi na konec sveta. Zakaj li ga je morala zapustiti? Saj ga je vendar ljubila, ljubila tako iskreno, kakor bi ga ne moglo ljubiti nobeno drugo dekle ne na Daljnem Vzhodu, ne v hladni in nališpani Evropi.

»Jaz grem samo v Bangkok,« jo je tolažil Velanon, ko je videl njene oči polne solza. Pridem v enem ali dveh mesecih nazaj — in za tebe je vendar bolje, da ostaneš pri svojem očetu, ki te bo čuval. Pustim Ti dvesto tikalov za vsakdanje potrebščine, lahko si kupiš, kar Ti poželi srce.«

»Noi, če odpotuješ samo za en ali dva meseca, zakaj mi daješ toliko denarja? Petdeset tikalov je dovolj. Saj ne rabim za svojo prehrano mnogo denarja. — Slutim, da se pripravlja nekaj zlega. — Ne hodi v Bangkok, ali dovoli mi, da Te spremljam. Verjemi, da bom Tvoja najzvestejša čuvarica na vseh Tvojih potih.«

Končno sta se vendar zjedinila za vsoto sto tikalov v svrho njene preskrbe v času njegove odsotnosti. Že nekaj dni potem ga je odpeljal vlak v Bangkok. Nang Sali pa se je napotila na očetov dom. Ločitev je povzročila prizore, katerih se pozneje Velanon nikdar ni z veseljem spominjal.

Pisma, ki jih je Nang Sali opazovala z opravičeno antipatijo, so namreč donesla Velanonu šestmesečni dopust v Evropo. Radi odločnega nastopa in varanja Nang Sali je imel sprva težko vest. Ko pa je velik potniški parnik »Deli« zapustil Bangkok in plul po veličastnem morju že proti Singaporu, so mu novi utisi obširnega sveta izpodrinili že deloma otemnele spomine na intimne doživljaje z Nang Sali v divni in originalni hiši sredi neizmernega severo-siamskega pragozda. Vizija modernega evropskega življenja je že pričela temeljito zavzemati svoje mesto v njegovem srcu.

Parnik je imel od Singapora dalje na krovu jako mešano družbo. Tu so bili farmerji iz Sumatre, Jave in Malajskega polotoka. Iz Kitajske, Japonske in drugih krajev daljnega Vzhoda so prišli veletrgovci, inženerji, zdravniki, kakor tudi misijonarji. Različne evropske narodnosti so vkrcale na parnik, da jih ponese v staro domovino, da prežive tam svoj polletni dopust. Vsakovrstni razgovori in živahne debate o svetovnih problemih s sopotniki so dale Velanonu povod za nove ideje. Nang Sali in siamski pragozdi so tvorili v njem končno le še nekako megleno ozadje.

Po približno enomesečnem potovanju preko daljnih oceanov je stopil Velanon na domača tla. Kako čudna se mu je sedaj dozdevala Evropa! V začetku se je čutil kot nekak mecen v družbi, ki je videla glede družabnega življenja v njem moža s popolnoma drugimi nazori. Politika in strankarski boji, v katerih je živelo in se razburjalo vse, so mu bili le deseta briga. Naveličal se je skoro vsega tega. Divno življenje v pragozdu, vsestranska prostost, vzvišeno družabno stališče in druge okolnosti so ga vendar, vse to ga je z neodoljivo silo vleklo nazaj v Siam, in to sedaj z družico, ki bi ga ljubila prav tako ali še bolje kot laotska devojka Nang Sali, na katero je že pozabil.

Spoznal je divno dekle v družbi svojega prijatelja, ki je živel na kmetih. Jožica ji je bilo ime. Že ob prvem sestanku mu je amor potisnil nekaj v srce — občutil je nekako čudno bol, zdelo se mu je, da mu srce zastaja, ko jo je gledal. — Večkratni skupni sprehodi po gozdih in gričih v okolici prijateljevega posestva so dali povod do obojestranskega ožjega spoznanja. Velanon je bil prepričan, da je našel, kar mu je manjkalo za življenje. Samo ob sebi je razumljivo, da je ob prvi priliki vprašal Jožico, če hoče postati njegova družica in mu slediti na Daljni Vzhod. Čarobno orisana Vzhodna Indija je pač najboljši magnet za žensko, ki si želi zakonsko življenje v rajski naravi. Ker je bilo Jožičino srce napolnjeno z romantičnim duhom, zato se ni dolgo obotavljala. Celo želela je, da postane čim preje za vedno njegova.

Kmalu po poroki je odpotoval inžener Velanon s svojo mlado ženko na Daljni Vzhod. Izredno je bil zaljubljen v Jožico, ki je pravtako zrla v njem moža, vrednega iskrene ljubezni. Potovanje preko oceanov je bilo za njo nekako potovanje v paradiž zakonske sreče. Ko je Velanon javil svoj prihod železniški direkciji v Bangkoku, je sprožil željo po novi in oddaljeni sekciji. Ker je bil pozna kot vesten, zanesljiv in strokovno praktičen inžener, mu je ravnateljstvo radevolje ugodilo. Dobil je sekcijo Khun Tan. Tako se je mislil izogniti eventualnemu snidenju s svojo bivšo laotsko ljubico, Nang Sali. — Tudi Jožica je bila zadovoljna, hotela je vživati ljubezen svojega moža v divnem romantičnem pragozdu, katerega ji je slikal ta že neštetokrat v prav živih barvah.

To in ono.

Moda in igrače.

Ljudje navadno mislijo, da mora biti obleka draga, če hočemo, da bo lepa in nasprotno, kar je drago, je obenem tudi lepo. To prepričanje prevladuje povsod in vpliva na vse, kar človeka obdaja. Obleka, čevlji, stanovanje, zabava, vse stoji pod vplivom tega splošnega naziranja. Tudi deca ni izključena. Roditelji aplicirajo žal to pravilo tudi na potomstvo, čeprav še nima pojma o draginji, ne o lepoti. Kje so oni zlati časi, ko se je deca igrala z lesenimi konjički, z lutkami iz cunj, z golobčki, izrezljanimi iz koščka lesa in krili iz papirja, kupljenimi na trgu za par krajcarjev! Zdaj ima deva bogatih starišev avtomobile, ki dirjajo po sobi, lokomotive, iz katerih puhti para, lutke, ki gibljejo z rokami in nogami, ki imajo pristne lase, skratka, igrače so dandanašnji posnete strogo po realnosti. Ali eno napako imajo vse te drage in komplicirane igrače — deca se z njimi ne igra ali pa se igra samo kratek čas, dokler se ji ne posreči polomiti mehanizma, ker je hotela v svoji preveliki radovednosti pogledati v notranjost. To ni detska zloba, nego prirejena radovednost. Dete hoče poznati silo, ki premika igračo. To je posledica naravnega pojava, ki ga opazujemo pri vsakem mladem bitju. Prvo vprašanje, ki pride iz detskih ust, je bilo in ostane vedno — »zakaj«. Zakaj sedi mačka na ognjišču in se umiva s tačico, zakaj lovi miši, zakaj se boji psa, zakaj hodi po štirih itd. Ta »zakaj« je kriv, da dete neusmiljeno polomi najdražjo igračo. Zakaj je pa lutka obračala oči in gibala z rokami? Pa naj bi čepela v kotu mirno. Tako sodi dete v svojih mladih možganih in motijo se oni roditelji, ki mislijo, da je njihov malček odtrgal koniu vse štiri noge zato, ker je že po naravi zloben.

Motijo se tudi oni, ki mislijo, da ima deca tem rajši igrače, čim bolj so podobne resničnim predmetom ali živalim. Nasprotno. Ne smemo namreč pozabiti, da je deca obilo obdarovana z duševno silo, ki jo pogrešamo odrasli zlasti v sedanji realistični dobi. Ta sila je fantazija. Detski fantaziji zadostuje zelo površna sličnost, da si predoči predmet ali žival, ki jo predstavlja igrača, tak kakršen je v resnici. V koščku lesa, zavitem v cunjo vidi dete lutko, uho glinastega lonca je zanj krava, konj ali pes. Deca ljubi take igrače, ki jih lahko spreminja po svoji fantaziji in okusu. Igrače, kakoršne izdelujejo sedaj mehanično po tvornicah, pa ne služijo temu cilju. Zato bi bile grobo stilizirane in izrezljane igrače domačega izdelka, ki jih prodajajo na sejmih, za deco večje vrednosti, nego vsi avtomobili, vlaki, lokomotive in druga taka ropotija, ki jo dobivamo večinoma iz nemških tovaren. Dobra detska igrača ne sme biti imitacija dotičnega predmeta v najstrožjem pomenu besede. Zadostuje stilizacija, ki spominja dete samo od daleč z izrazitimi potezami na realnost. To dobro lastnost imajo samo domači izdelki. Primerjajte samo lesenega konjička, kupljenega kje na deželi na sejmu, z grobo stilizirano glavo in štirimi klinčki, predstavljajočimi noge, z modernim izdelkom, ki skuša predočiti deci vse detajle od barve konjske dlake in grive do kopit in repa. Takoj boste razumeli, da je navaden leseni konjiček detetu neprimerno dražji, ker razvija z njegovo pomočjo svojo bujno fantazijo. Seve seže dete v prvem hipu raši po dragi moderni igrači, ki se je pa kmalu naveliča. Dragi nagačeni konjiček iz rujavega suknja, s sedlom in pristno grivo bo stal kmalu kje v kotu, a dete se bo igralo z lesenim konjičkom, tudi če je brez nog.

Pri igračah je treba vedno vpoštevati duševne zmožnosti in psihologijo onih, ki so jim namenjene. Zato se je pa treba poglobiti v detsko dušo in doumeti tisto skrivnostno snovanje, ki ga mi odrasli večinoma ne razumemo. Žal, je našla vsemogočna moda tudi v detske vrste pot. Ljudje so se razvadili, lepe, drage igrače so prišle v modo in marsikatera mati se pritožuje nad usodo, ker ne more kupiti svoji deci igrače. Ne more jih pa kupiti zato, ker ne pozna detske duše, ker meni, da mora biti igrača narejena po najnovejši modi in zato tudi pošteno zasoljena. Če je le kje moda vse obsodbe vredna, je to gotovo pri igračah.

O. S. Marden:

Veruj v sebe!

Prevedel dr. F. S.

Veruj iz vsega srca, da izpolniš, za kar si ustvarjen. Ne udaj se dvomom niti za trenutek. Zapodi dvom, čim se pojavi. Neguj vedno in edino pozitivne misli in ideale. Prepodi iz sebe vse slabe misli, vsa duševna razpoloženja, ki ti jemljejo pogum, vsako misel na neuspeh ali na nesrečo.

Kadarkoli pomisliš na kaj, kar hočeš imeti ali kar hočeš postati, vedno se posveti temu s polno vero. Presenečen in očaran boš, kako porastejo vse tvoje sposobnosti in kako postaneš vsestransko večji in bogatejši.

Čim se torej duh navadi gledati na življenje v znamenju sreče in pozitivnih vrednot, ne boš zlahka padel v nasprotno smer. Ako bi si hotela naša dela to navado prisvojiti, bi ves svet skoro spremenil svojo zunanjost in neizmerno bi se obogatilo življenje. Tako vzgojeni duh bi bil vedno sposoben započeti vsako delo z največjo silo in premagati tisoč sovražnikov našega miru, blagostanja življenske sile in uspeha.

Navadimo se na navado, da nas čaka bodočnost, ki je polna dobrot, uvažujmo, da bomo imeli uspeh in da bomo srečni, vpoštevajmo, da bomo imeli dobro rodbino in krasen dom in da se bomo odlikovali na vseh poljih. To je najboljši kapital, s katerim se pričenja življenje.

Ako se v svojih mislih neprestano vračamo k kakšni stvari, smo že na pol pota, da jo dosežemo, dasi se je nam zdelo v začetku nemogoče. Ako se vživimo kolikor mogoče živo v ideal tega, kar hočemo doseči v življenju, je verjetnost, da se vse to uresniči, mnogo večja, kakor pa ako bi delali drugače.

Mnogo ljudi pripušča, da vsahnejo v njih vsa stremljenja. Ne vedó, da daje baš intenzivnost in vztrajnost v stremljenju potrebno rast oni sili, ki naj uresniči njihove sanje.

Že samo prizadevanje, da bi si živo ohranili to stremljenje, nas približuje cilju in pri tem gre za to, kako daleč je ta cilj in kako težko ga je doseči.

Hrepenenje se mora izkristalizirati v odločitev, ako naj postane učinkovito. Goreče hrepenenje, združeno z močno in živo odločnostjo, tvori ustvarjajočo silo.

Mi krepimo in slabimo svojo sposobnost za delo neprestano z ozirom na kakovost in značaj svojih misli, vtisov in idealov. Ako bi si mogli stalno ohraniti ideal popolnosti, ako bi bili stalno prepričani, da tudi mi moramo in moremo biti popolni, kakor je popoln Bog, potem bi bila končno tudi vsaka bolezen nevtralizirana s to prerajajočo in ozdravljajočo silo.

Misli in govori vedno o stvareh, o katerih si želiš, da bi se uresničile. Kdor vedno ponižuje samega sebe, kdor vedno pravi, da je popolnoma izčrpan, da nima sreče, da mu usoda ni naklonjena, da je siromak in da ostane siromak in da vlije vsem naporom ne more napredovati, ta niti ne sluti, kako se te mračne domišlijije, namesto da bi jih zapodil od sebe, zaledajo vedno globje in globje v njegovo zavest, dokler ne dobe takšne moči, da se uresničijo v njegovem življenju. Ne smeš nikoli niti za trenutek priznati, da bi bil bolan ali slab, zakaj že misel na to prinaša nevarnost, da obolliš ali oslabiš. Mi smo posledica svojih misli. Ako si bomo dnevno živo predstavljali, da nimamo samo božjega poslanstva na tem svetu, marveč tudi sposobnost in možnost za to poslanstvo, si pridobimo čudovito samozavest, ki nam prinese moč in stalno odločnost.

Zo ti je užitek: 3327
Mirim čokolada!

NOVA ŽENSKA MODA.

Ženski svet v Parizu se živo zanima za modo, ki bo vodila ženski okus leta 1925. Podrobnosti se sicer še ne dajo prorokovati, vendar so večje pariške modne tvrdke že objavile glavne smernice bodoče ženske mode. V teh objavah se v glavnem govori o elegantni ženski modi, predvsem o oblekah, ki jih rabi razkošni ženski svet za odhod v pomladanska kopališča, zlasti za počitnice v Nizzi in na francoski rivijeri. Iz teh podatkov se lahko sklepa na splošno žensko modo leta 1925. Toalete bodo letos krojili v vedrih, jakih, svetlih barvah in sicer največ iz suknja, ki se imenuje kaša (kasha). Kostumi bodo dvodelni, krilo še vedno zelo ozko, bluza po načinu Ludvika XIII. Na vratu se bo zapirala z vrvico. Tunike ostanejo še vedno v modi. Rokavi bodo zelo dolgi, največ iz krepdešina. Okrasili se bodo z bizarnimi vezeninami in slikarijami po ruskih in kitajskih motivih. V vezeninah bo dominirala svila v zlati in srebrni barvi. Pri bluzah z vezenimi motivi se uporabljajo tudi kubistične slike. Večerne obleke bodo po teh francoskih prorokovanjih zelo enostavne in skromne v liniji. Na sploh pa bo letošnja moda zelo favorizirala belo barvo!

ZDRAVNIK BODI TUDI TOLAŽNIK.

Novi ravnateli psihijatrične in živčne klinike v Monakovem, profesor dr. O. Bunde, hvali zdravnike, ki se bavijo z vsemi boleznimi ter jim daje predmet pred specijalisti. Po njegovem mnenju je n. pr. pri zdravnikih za živčne bolezni vedno nevarnost, da za nevrastenijo pregledajo bolna jetra, za histerijo vnetje slepiča itd. Avtor posebno svari zdravnike, da bi takoj napovedali diagnozo. Vsak bolnik si vsaj natihoma želi, da ga zdravnik potolaži, češ, da bolezen ni opasna. Porazno na zdravljenje lahko vpliva, ako zdravnik takoj pri prvi preiskavi izjavi: pljuča so že načeta, žila peša, srce je razširjeno itd. Na ta način vznemirjeni bolnik začne prebirati razne praktične zdravniške spise, in išče domača zdravila, izprašuje znance itd. Vsaka bojazen pa poveča utripanje srca. Tudi pri težkih organičnih boleznih mora zdravnik individualizirati, ne sme pa takoj posegti po skrajnih sredstvih. Ali pa naj zdravnik bolnika nalaže? Glede živčnih in duševnih bolezni je laganje navadno škodljivo ter se ga lahko vedno opusti. Toda bolniku se ne sme povedati vsega, posebno pa ne tako, kakor se bolezen morda razvije. Zdravnik ne ve sigurno, ali in kedaj se bo ponovil resen napad besnosti ali melanholije; ravnotako ne more z gotovostjo trditi, da bodo nalezljivo bolni starši rodili bolne otroke.

ROMANTIČNA EKSPEDICIJA

Te dni je odšla iz Newyorka največja ekspedicija za preiskovanje morja. Ekspedicija si je nadela nalogo, da preišče takozvano Sargaško morje, ki je med Kanarskimi in zapadno indijskimi otoki v Atlantskem oceanu. To morje je pravzaprav orjaška, 400.000 štirijaških kilometrov obsegajoča masa morskega rastlinstva v nedognani globočini pod morsko gladino. Prirodoslovci napovedujejo, da se bodo našli celi pragozdovi velikanskih morskih bilk, ki so debeljše kot vsako drevo ter dosegajo visokost do 400 čevljev. Posebno so prirodoslovci radovedni na živalstvo v teh pragozdovih ter pričakujejo, da se bodo našle tam čudovite ribe in nepoznane živalske pošasti. V prvi vrsti računajo, da se jim posreči ujeti kak živ eksemplar orjaške tintnice, kakršne so dosedaj dobili le posamne kose v želodcih velikih morskih živalij.

IZKOPANO RIMSKO MESTO NA ANGLEŠKEM.

Južno Shrewsburyia so izkopali nedavno staro rimsko mesto Uriconium, ki je bilo tisočletja podsuto. Z izkopavanjem so pričeli že leta 1851, a so čez 10 let morali z delom prenehati zaradi pomanjkanja denarja. Lansko poletje je lastnik »Birminzham Post« začel znova z izkopavanjem, ki je danes končano. Mesto je obsegalo 7000 kvadratnih metrov ter je bilo razmeroma veliko mesto, ako pomislimo, da za rimske dobe niti London ni bil dosti kot še enkrat tolik. Mesto Uriconium je svoječasno uničil velik požar. Med razvalinami in pogorišči so našli mnogo ženskih in otroških okostnjakov.

3000 LET STARA BOLHA.

Bivši glavni inspektor državnih izkopin v Egiptu Artur Weagal je poročal v London o novih arheoloških izkopinah, ki jih je našel zadnja leta v Egiptu. Med drugim je našel tudi krasno vazo iz slonove kosti. V tej vazi je bila neka gosta tekočina, podobna raztopljenem maslu. Kairski arheologi so pozneje ugotovili, da je vaza stara najmanj 3000 let. O tekočini so bili mnenja, da je cirinovo olje. Ko so si ogledali to tekočino natančneje, so našli v nji dobro ohranjeno bolho. Tudi o bolhi so se strokovnjaki izrazili, da je stara nad 3000 let.

Preskrbite si
dežne plašče
v kvaliteti in ceni brezkonkurenčni pri tvrdki
Drago Schwab, Ljubljana. 66 T

Prigode in šaljivke.

Ni praznoveren.

Gizdalinu, ki je nosil škripajoče čevlje, reče prijatelj: »Praznoverni ljudje verujejo, da le tedaj čevlji škripljejo, ako še niso plačani«. Gizdalin: »Prazne čenče! Zakaj pa ne škriplje moja zimska suknja, moj klobuk in moje hlače?«

Huda grožnja.

Mojster se je spri s svojim pomočnikom ter ves razkačen zavpil: Ako misliš, da imaš kakšnega osla pred seboj, potem si ravno na pravega naletel.

Zakaj ni ploskal.

V gledališču so igrali noviteto, v kateri se je na vso moč udrihalo po hišnih posestnikih ob splošnem ploskanju, le neki gospod v parterju se ni ganil. Njegov sosed ga je vprašal, ali mu igra ne ugaja, nakar mu je zašepetal v uho: »V loži sedi moj gospodar, ki me gotovo opazuje. Ako bi zaploskal, mi jutri takoj poviša stanarino.

Kristus in sv. Peter pri kartah.

Kristus in Sv. Peter sta med odpočitkom na potovanju igrala tarok. Sv. Peter je opazil, da je Kristus že drugič izigral škisa, zato je razdraženo vzkliknil: Stoj, mojster, čudeže smeš delati v Kani Galileji, pri taroku pa jih ne boš delal!«

Večni mir na odpoved.

Neutolažljiva vdova je dala napraviti svojemu pokojnemu možu nagrobni spomenik s sledečim napisom: »Počivaj v miru, dokler ne pridem za teboj.«

Stara italijanska dvoreznost.

Ko je Francija premagala Španijo, je predsednik beneške republike Franciji čestital, obenem pa izrazil Španiji sožalje. Ko se je francoski poslanik zaradi take dvoličnosti pri beneškem predsedniku pritožil, mu je ta mirno odgovoril: »Naša republika se ravna po sv. pismu, ki uči: Veselite se z veselimi in žalujte z žalostnimi.«

Poklon.

Za časa cesarja Jožefa II. je prišel na Dunaj Papež Pij VI. Cesar je peljal papeža tudi v cesarsko zakladnico, kjer se je papežu posebno dopadla fino zrezljana škatlja iz dragocenega kamna in je naravnost izrekel željo, da bi jo rad imel za spomin s čimer pa se cesar ni strinjal, temveč je brez ovinkov odgovoril: »Kar pustiva to nežno delo, midva sva oba nerodna, da bi jo lahko potrla«.

OB LEKE
OB NA ROKE
O. B. MESTNI TRG 5
ERNATOVIC 124 T

Cesar Jožef in ministri.

Z jezuiti in minoriti svobodomiselni cesar Jožef ni živel v prijateljstvu. Minorite je dal cesar iz notranjega mesta Dunaja premestiti v predmestje. Pozneje je prišel cesar minorite v njihovem novem bivališču obiskat ter jih je vprašal, kako jim ugaja novo bivališče. Užaljeni patri pa so se na vsa vprašanja le molče priklanjali. Ko je nato hotel cesar zopet vstopiti v svoj voz, so minoriti ponižno zaprosili, naj bi se jim vsaj selitveni stroški povrnili. Cesar je kratko odgovoril: »Častiti očetje, poprej ste molčali vi, dovolite, da sedaj molčim jaz«.

Tako velikega osla sploh ni.

Pepček je prepovedoval doma, da je videl pri mlinu osla, ki je bil tako velik kakor njihov stric. Sestrica Lizika: »Mama, veš Pepček vse pretirava. Tako velikega osla kot je naš stric sploh ni.«

Lavdanova vdova.

Kakor znano, je imel slavni vojskovodja Lavdon za ženo pristno Slavonko, ki ni bila niti lepa, niti bogata, tudi posebno izobražena ne, toda imela je pristno slovansko satiro, zato je dala soprogu na nagrobni spomenik napisati: »Ne cesar, ne domovina, temveč žena to je postavila.«

Zavrnjena banalnost.

Na nekem plesu v majhni dvorani je radi velike udeležbe vladala precejšnja vročina. Gizdav plesalec si je brisal obraz s svileno rutico ter rekel napram svoji plesalki: »Uh, neznosna vročina, jaz se že potim liki osel; ali se tudi vi, dražestna gospodična, ne potite?« — »Ne,« je odgovorila plesalka, »jaz pripadam vendar drugemu spolu!«

Ponesrečena čestitka.

Nekemu kardinalu je prinesel njegov sluga vsako jutro dve prižgani sveči pred postelj. Zjutraj novoletnega dne pa je pri taki priliki sluga čestital. Eminenca, prinašam vam posvetno luč, toda želim iz dna srca, da vam Bog dodeli enkrat večno luč! Kardinal se mu je zahvalil in mu podaril cekin. Pred vratmi je srečal sluga tovariša, ki je kardinalu vsako jutro peči kuril ter mu zaupal svojo srečo. Kurjač vstopi in čestita: »Eminenca, jaz vam pripravljam posvetni ogenj, želim pa iz vsega srca, da vam Bog pripravi večni ogenj.« — Ali je tudi ta gratulant dobil cekin, o tem zgodovina molči.

Kaznovana bahavost.

Neki bahavi mladenič si je nabavil zelo lepo zlato uro, ki jo je v vsaki družbi potegnil iz žepa ter jo držal nalašč v roki, da so jo morali oni občudovati. Ko je nekoč to ponovil, je vzel uro v roke neki sarkastičen gospod, ki mu je mladeničeva bahavost že presedala, jo nekaj časa občudoval, nato pa jo vrnil mladeniču z besedami: »Res ura je prav lepa, le kazalec ni dosti prida.«

Izgubil se je.

Grof je zjutraj slonel na oknu, oblečen v dragoceno nočno haljo ter dobil nepričakovano krepak udarec. Ko se ozre, zagleda za seboj služabnika, ki prestrašen jeclja: »Oprostite, milostjivi gospod, sem mislil, da so milostljiva gospa grofica!«

Točno ga je zavrnil.

Grofa, ki je bil zelo ponosen na svoj plemiški rod, so nekoč opozorili na lovu na gonjača, ki mu je bil zelo podoben. Grof je gonjača prezirljivo vprašal: »Gotovo je tvoja mati služila pri mojem očetu za sobarico?« Gonjač: »Ne, pač pa je bil moj oče kočijaž pri vaši materi.«

Pretiranost.

Gost je naročil v gostilni par hrenovk, a mu jih natakar ni takoj prinesel, je dal poklicati gostilničarja ter ga vprašal: »Ali je tisti kodrasti nakar še pri vas v službi?« — Gostilničar: »Zakaj polzvedujete?« — Gost: »Nedavno sem naročil pri njem par hrenovk, a ga od takrat nisem več videl.«

Vsak za svoje potrebe.

Znani angleški satirik je bil primoran v časopisju polemizirati z nekim domišljavim pisateljem, ki je menil satirika agnati s samozavestno hvalo: »Razlika med nama je tudi v tem, da pišete vi za denar, jaz pa le za čast«. — Satirik pa je odgovoril: »Vsak dela za tisto, kar mu manjka.«

900letnica Boleslava Hrabrega

Leta 1025. se je iz raznih slovanskih plemen med Vislo in Varto osnovala narodna poljska država pod vlado Boleslava Hrabrega. Letos torej praznuje poljski narod 900 letnico svoje narodne države. Mlada država, ki je pred nastopom Boleslava Hrabrega štela šele par desetletij in bila slaba, na vse strani odvisna, se je pod tem vladarjem v kratkem času razrastla v veliko evropsko državo in dosegla odlično mesto v takratni zgodovini.

Boleslav Hrabri je znal narodu vcepiti poljsko čustvo in dušo, državno moč je osnoval na temelju velike državne ideje, bil je bolj politik in državnik, kakor pa vojak-osvojitelj. Njegova ideja je bila, da ustvari dobro organizirano in krepko državo, ki bo sposobna, da se zmagovito zoperstavi germanskemu pritisku od zapada. V neprestani borbi z Germanstvom se mu je porodila zamisel, da združi slovanska plemena v skupno, močno slovansko državo. To svojo idejo je Hrabri izvajal tako dosledno, da je zrastla njegova država od Dnjepra do izliva Odre, od Balkana do izliva Donave. Politična oporoka Boleslava Hrabrega je ostala tudi danes, po 900 letih, najmočnejši izraz poljske politične misli in živ program bodočnosti, neizčrpljiv izvor današnje obnovljene Poljske. Kakor pred 900 leti, tako stoji tudi danes poljski narod pred eno in isto zgodovinsko nalogo: zedinjenje Slovanov v čvrsti blok za borbo proti pritisku Germanov. Pri tem pa je seve treba, da opusti svoja imperijalistična stremljenja na škodo drugih Slovanov.

K. V.

Pod posteljo.

Milostiva!

O milostna! Prav tam nekje pod srcem me bôde, ko Vam to pišem. Verjemite mi, kadar me boli trebuh, ali če me bôde pod srcem, vedno se spomnim na Vas. In me zadnje čase ščiplje po trebuhu, kajti sem zelo prestrašen še od zadnjič, ko sem sedel z Vašim verižnikom pri »Dobri kapliji« in je plačal za me dva brizgarca. On, Vaš soprog namreč, ne pije brizganca. Zelo pa je naklonjen ljutomerčanu iz svetega leta 1917. Milostna, ali je bilo leto 1917 sveto leto? Meni se zdi, da je bilo, vsaj v ljutomerskih goricah je bilo, ne? In, milostna ali Vašega verižnika kdaj bolí trebuh? Če ga, recite mu, da bi jaz znal zelo globoko sočustvovati z njim in mu jako zavidam, ako ga nikoli ne bolí trebuh. Kajti bi njega imelo kaj boleti, ker ga je precej čez pas.

O milostna, pod srcem me bôde! Prosim Vas, ozrite se okoli sebe in poglejte, če ni Vašega moža kje blizu. Povsod poglejte, v omaro za zaveso pri oknu in tudi pod posteljo. Milostna, ali imata vidva z možem postelje skupaj? Če jih imata, poglejte pod obe! Vaša je ob steni in bi Vam priporočil, da posvetite pod njo z žveplenko. Pazite, da se kaj ne vname, kajti je morda Vaš mož res pod posteljo in bi mu lahko prismodili mehke copate.

Ste pogledali povsod? Ali ste res sami? Nekaj Vam imam sporočiti. Ali imate kaj bombaža pri rokah? Potisnite si dva osvalika v ušesa, kajti se bojim, da zakričite od groze, ženske za vsako stvar kriče. Ste storili tako? Dobro. Milostna, čujte torej! A-hm! Vaš mož, Vaš soprog, Vaš verižnik in nada Vaših nadebudnih, scrkljanih bodočih potomcev ,Važ mož je — boljševik! Milostna, poglejte, če se ni kaj zganilo pod posteljo!

Veste, milostna, kako sem prišel do tega odkritja? In Vas zanima, kako sem razkrinkal Vašega moža?

Pri »Dobri kapliji« smo se sestali Vaš boljševik, prijatelj Pepe, ta, ki sedi v uredništvu in jaz. Pepe je takoj, ko smo sedli, začel grbančiti čelo in že sem slutil, da ima nekaj posebnega.

— Imajo ga! —, je bojevito zarjul.

— Koga? —, se je razburil Vaš boljševik.

— Njega! Čakajte, povem Vam! Pod posteljo je tičal in na tisto bridko posodo je imel naslonjeno tamburico. Ho-ho-ho-he-he-he.« Tako hudobno in škodoželjno se Pepe še ni nikdar krohotal, verjemite mi milostna.

Vaš gospod soprog je ob tej novici pobledel. Tako je bil razburjen, da se je še natakarici Pepi, tisti, z mogočnim ozadjem čudno zdelo in ga je vprašala, če ga bo še en četrt, čeprav je videla, da še prvega ni izpraznil. In je mislila, da bo Vašega moža nekaj zadelo, kajti se je bil res močno prestrašil.

Drugi dan, milostna, je bilo vse to v časopisih. Ste kaj brali? Jaz sem, vse sem bral in je bilo res, kar je pravil Pepe?

Milostna! Dovolite mi vprašanje, ali ste zelo muzikalični? Jaz se za godbo jako zanimam, čeprav se ne razumem veliko nanjo. Harmonika je lep inštrument, domač inštrument. Pravijo, da je s tamburico isto tako. Ali Vaš gospod soprog igra harmoniko. In če jo igra, ali jo igra pod posteljo? Radi resonance mislim. In če je godec pod posteljo, ne ovira tistih, ki bi radi plesali. Oni, ki so ga dobili pod posteljo s tamburico, je gotovo vedel vse to, kajti je sviral pod posteljo in je povečavala resonanco tamburičnih glasov tudi votlina tiste bridke posode (če je bila prazna?) Godci, milostna, so vsi miroljubni ljudje in je oni zlezel pod posteljo tudi zato, da se izogne eventualnim nemirom izven njegovega območja pod posteljo. Kako menite, milostna? In kaj pravite, katero je najraje brenkal?

Milostna, Vi ste dobra in skrbna gospodinja. Pazite, da jo Vaš prestrašeni boljševik ne zavije drevi pod posteljo, mesto na posteljo. Kajti bi Vi potem trpeli dvojno škodo. Zeblo bi Vas in... Brez zamere! Če se med tem vendarle pomiri, mu kupite za god harmoniko, a mene o tem obvestite. Do takrat pa Vas prav od srca, pod katerim me bôde, lepo pozdravljam.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMŠEK.
Odgovorni urednik:
VLADIMIR KAPUS

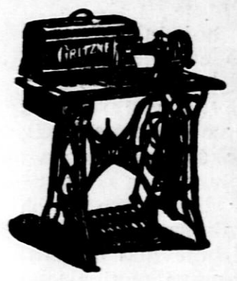

Najboljši šivalni stroji so edino le

JOSIP PETELINCA

znamke

Gritzner in Adler

za **rodbinsko** in **obrtno** rabo

9 L **Ljubljana**

blizu Prešernovega spomenika

Večletna garancija - Pouk v vezenju brezplačen

Darujmo za sokolski Tabor!

Potnika

za Slovenijo, dobro uvedenega **išče zagrebška manufakturna veletrgovina.** — Ponudbe na **Publicitas d. d.,** oglasni zavod, **Zagreb,** Gundulićeva u. 11 pod brojem „Za-4052". 89

RADIO

aparate 1, 2, 3 in 4-cevne prvovrstne, kakor tudi razni deli stalno na zalogi. Resni interesenti imajo priliko poslušati brezplačno koncerte in predavanja vseh evropejskih radio-postaj pri

Jugoslovenski el. d. d. Brown Boveri (preje Štebi in Tuječ)

Ljubljana, Resljeva cesta 4.

Mehanično umetno vezenje

večernih in plesnih toalet z zlatom in srebrom, izdelovanje vsakovrstnih belih in pisanih vezenin, entlanje, predtiskanje

MATEK, Ljubljana

poleg hotela „Štrukelj" 98

Moško perilo, naramnice, kravate i. dr. po izredno nizkih cenah.

Dražba.

Dne 12. januarja 1925 se vrši na Jesenicah na postaji (skladiščna pisarna) javna dražba 14 vagonov starega železa. Pričetek dražbe ob 15. uri. Interesenti se opozarjajo.

Postajenačelnik, Jesenice.

86

Pozor! 10% Samo nekaj dni!

popusta, dobite pri tvrdki

MATIJA TREBAR

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 6

Velika izbira najmodernejših čevljev za dame in gospode. **Prvovrstni izdelki snežnih čevljev.** Proti **jamstvu** dajem tudi na mesečne obroke.

Ivan Jax in sin, Ljubljana **Gosposvetska cesta št. 2.** 11 L

Najboljši šivalni stroji in pletilni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.

Ustanovljena 1867. Ustanovljena 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Posamezni deli koles in šival. strojev.

10-letna garancija.

Pisalne stroje ADLER in URANIJA. Kolesa iz prvih tovarn „Dürkopp", „Styria", „Waffenrad" „Kayser".

Najnovejši pat. izum. **Izvrstna novost.**

B. O. B. tvornica beton. blagajn

— d. d. Vukovar —

Brzojavke: Bob, Vukovar — Tel. int. 56

Proizvodnja in odprava vsakovrstnih

blagajn iz jeklobetona omar za dokumente trezornih vrat itd. itd.

v najlepši in najsolidnejši izdelavi.

Glavno zastopstvo in samoprodaja za celo Jugoslavijo: **Armin Goldstein,** agentura in komisijonalna trgovina Vukovar

Zastopstvo in depot: **Matador,** Zagreb Ilica štev. 5. 29 T

Brezpogojna sigurnost proti ognju. Največja sigurnost proti vlomu.

Čilski soliter.

V januarju—februarju pride z direktnim brodom iz Cile na Sušak transport solitra za balkanske in okolne države. Drugih direktnih transportov iz Čile v teku tega leta ne bo več za jadranske luke. Vsled tega in ker je to neposredna pošiljatev, ki jo pošiljajo direktno proizvajalci solitra (Firme Baburizza i Comp.) brez nikakih posrednikov, je izključena vsaka možnost, da se na Jadranskem primorju zamore dobiti soliter na kak drug način pod ugodnejšimi pogoji.

Radi informacij o cenah in pogojih prodaje se je obrniti na

g. Ivi Ceriniću, Karlovac (Hrvatska) 7918

Teod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 3.

krovec, stavbni, pleskarjeski in okrasni kleparj. Instalacije vodovodov, kopalnih stavbenih, kapelnih in kanalnih naprav. Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škatle) za konserve. 3245

Pijanost ozdravi! brzo brez vednosti klijenta „Abstinentol". Steklenice za 30, 50 in 140 Din se odpošlje le, ako se vpošlje navedeni znesek v priporočenem pismu in 20 Din za transportne troške.

Gesellschaft für chem. und metallurg. Industrie m. b. H. 186 T

Wien XIII/2, Wissgrillg. 5

Prvovrstni 137/T

Crêpe de Chine

in

Crêpe Georgette

v vseh barvah za plesne obleke po **skrajno znižanih** cenah pri

JOS. PODKRAJŠEK

Ljubljana, Jurčičev trg

Surova svila v vseh barvah **90 cm široka** meter à Din 120.

Sanatorium Dr. K. Szegö

za odrasle i djecu. — Abbazia (Italija).

Dietno liječenje za debljanje i krepljenje. Prvorazredni zavod za bolesne na srcu, na ovapnenju žila. — Promjene (Stoffwechsel) za ženske i živčane bolesti. Djeca od 7 godina primaju se i bez pratnje. 69 T

Imate li za obaviti kakav posao u Beču? Onda se povjerljivo obratite na mene da prištedite velike troškove potovanja.

II Ja obavljam sve!!

poslovno, privatno, intimno, inkaso, obavjesti itd. najpovjerljivije diskretno, odmah kao jedan dobar prijatelj. Vi mi odobrite samo troškove i ograničenu dobit za brigu i vrijeme. Pošaljite poštom 50 Din pak ćete odmah dobiti opširno obavijest. „**The Goodfriend**" intern. agency-office, Wien I., Weinburggasse 12. 80

Spretnega zastopnika

sprejmo dunajska tvornica perila proti provizij. Gospodje, pri boljših od emitch v Jugoslaviji, dokazano dobro uvedeni, naj pošljejo ponudbe z navedbo dosedanjega poslovanja in starosti na:

Rudolf Mosse, Wien I., Seilerstätte 2. 67

Moč in mladost!

hitro pripravi mnogo preizkušeni „NEOKRATOSIN"! Z najboljšim uspehom ga porabljajo pri malokrvnosti, bledičnosti, opešanju živcev, malodušnosti, ponočnim polucijam, razdraženosti, tesnobi v srcu, seksualni nevrasteniji, onanijі, impotenci, upadanju telesnih moči ter pri odpornosti, neprivlačnosti ter necutnosti pri ženskah. Zavoj stane Din 60·—. Proti vposlatvi denarja naprej (s pismom) ter za vpošiljalne stroške 15 Din razpošilja **Gesellschaft für chemische und metallurgische Industrien m. b. H. Wien XIII-2, Wissgrillgasse 5.** 157 T

Specijalno 151 T **emajliranje**

dvokoles v ognju

kakor tudi razne kovinaste predmete, napisne table, postelje, mize, stole itd. Izvršujem vsa pleskarska, ličarska, sobo- in črkoslikarska dela po zelo ugodnih cenah.

Franc Bokal,

Celovška cesta 88

Zg. Šiška (poleg mitnice)

Za odgovore uprave naj se priloži 1 din. Plačuje se vnaprej.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Za „Dopisovanje" in „Ženitve" vsaka beseda 1 Din.

Službe

Sprejme se

kavarniški vajenec in kuhinjski sluga. — Narodna kavarna. 95

Išče se strojnik

za parni stroj. — Ponudbe s kvalifikacijo in izpričevali je poslati na upravo »Slovenskega Naroda« pod Vesten 123/52.

Mesto hišnika

išče zakonski par brez otrok. — Cenj. ponudbe pod »Rodbina brez otrok 68« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Provizijski potnik.

Išče se zmožen provizijski agent za Ljubljano in okolico. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 61

»Smev«, tvornica strojeva u Bjelovaru — prima smjesta tri vrsna i iskusna

formera

za svoju ljevaonicu željeza. 84

Knjigovodkinja

z večletno prakso, popolnoma zmožna slovenske in nemške korespondence — išče službe za takoj ali pozneje. — Ponudbe pod »Knjigovodstvo 57« na upravo »Slov. Naroda«.

Gozdar

in starejša samostojna *knjigovodkinja* z večletno prakso in dobrimi referencami — dobita mesto na Gorenjskem. — Ponudbe pod »Gozdar/88« na upravo »Sl. Naroda«.

Industrijsko podjetje išče izprašanega

elektromonterja.

ki je vešč vseh popravil žagonskih strojev. — Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja sprejema uprava »Slov. Naroda« pod »Monter/87«.

G. Flux,

Ljubljana, Gosposka ulica 4/I. levo. Posredovalnica boljših služb, išče nujno dve dobri kuharici za poslaništvo v Beograd, dobra plača; dalje perfektno kuharico (poleg kuhinjske dekle) za v Zagreb; kuharico za vse brez gospodinje v bližini Ljubljane; več kuharic za tukaj; komorno hišno, tudi začetnico, katera mora biti vešča šivanja ter znati nemško, za okolico Ljubljane; vrtnarja itd. Priporoča vsakovrstno inteligentno osobje, natakarice, blagajničarke, pisarniške moči itd. — Za odgovor znamke! 74

Strašen zločin

je izvršil nekdo, kjer je umoril na stotine živih bitij. Zasledovalo se ga je dolgo časa. Sedaj se je pa posrečilo ga najti in sicer na Poljanski cesti 12 v Ljubljani pod naslovom „KEMIČNI ZAVOD ZA UNIČEVANJE ŠCURKOV, PODGAN IN MISI". 155T

Sprejme se dober, trezen in zanesljiv

ščetarski mojster,

ki je zmožen samostojno voditi delavnico in poučevati vajence. Nastop s 15. januarjem t. l. — Hrana, stanovanje ter sploh vsa oskrba v hiši. Prednost imajo neoženjeni. — Ponudbe pod »Mojster/75« na upravo »Slov. Naroda«.

Gospodična,

inteligentna, iz dobre hiše, želi priti kot družabnica, oziroma gospodinja v boljšo hišo. — Govori slovensko, italijansko in nemško. Vajena je vsega gospodinjstva. Reflektira se samo na stalno službo. — Plača postranska stvar. Opremo za svojo sobo ima sama. — Ponudbe pod »Zanesljiva 48« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Prodam

Pohištvo

radi opustitve lokala po znižani ceni naprodaj do konca meseca. pri Bratuž, Sv. Jakoba nabrežje št. 7. 70

Naprodaj vrata,

stara okna, žaluzije, okvirji za vrata in drugo — po zelo nizki ceni. — Na vpogled do 15. t. m. v skladišču G. Tönnies, Ljubljana, Martinova cesta. 76

Vinogradniki pozor!

Na suho cepljene trte so naprodaj, in sicer najbolj rodovitne vrste; tudi več tisoč vkoreninjenih divjakov, in sicer »Göthe št. 9« in »Riparija Fortalis«. Dobi se tudi podlaga (ključi) »Göthe št. 9 in »Riparija Fortalis« za na suho cepljenje. — Cena teh navedenih vrst je po dogovoru. — Vsak naročnik naj pošlje znamke za odgovor. Vsak naročnik je lahko prepričan, da bo dobil lepo blago ter tako postal več let moj odjemalec. — Naročniki naj se takoj oglasijo pismeno ali ustmeno pri Franc Slodnjaku, trtnarju pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah, p. Juršinci. 86

Pletilna stroja

št. 8/50 cm in 8/36 cm, nova, naprodaj. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 77

Otroški vozček

(dobro ohranjen) in stoječa električna svetilka — ugodno naprodaj. — Aleksandrova cesta 15. 72

Prodam 25—30 vagonov polsuhih

bukovih drv,

večji del švicarsko blago; 100 kg 23 Din franko vagon Radovljica. Dobavno takoj. — Ponudbe pod »Drva/91« na upravo »Sl. Naroda«.

Kupim

Parni stroj

30—50 HP kupim. — Ponudbe je poslati na: Falzavi, Samobor. 51

Lisičje kože

in drugih divjačin — kupuje vedno *D. Zdravič,* trgovina usnja, Ljubljana, Florijanska ulica št. 9. 10/L

Lokali

Lokal

v sredini mesta — se išče. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Dober plačnik/81«.

Trgovski lokal

(manjši) v sredini Ljubljane — se išče. — Ponudbe pod »Trgovski lokal/65« na upravo »Slov. Naroda«.

Stanovanja

Stanovanje

v novi hiši (dve sobi, kuhinja, predsoba, balkon in pritikline) — se odda. — Več se poizve v upravi »Slov. Naroda«. 90

Nemeblovano sobo

v Ljubljani ali okolici — išče zakonski par brez otrok. — Ponudbe pod »Nemeblovana soba/69« na upravo »Slov. Nar.«.

Sostanovalka

(gospodična), poštena, ki je ves dan odsotna — se sprejme na stanovanje od 15. januarja dalje. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 71

Pouk

Učni tečaj

za risanje krojev in za šivanje raznovrstnih oblek, kostumov in plaščev. Sprejemam dame v praktičen pouk ter urezujem tudi obleke, pripravim za izgotovitev. — Modni časopisi na razpolago. — E. Schlehan, konces. šola za risanje krojev in šivanje damskih oblek, Ljubljana, Stari trg 21/I. 79

Nepremičnine

Realitetna pisarna

Franc Schantel,

Ljubljana, Mestni trg 18, I. nadstropje — se priporoča za nakup in prodajo nepremičnin — pod najugodnejšimi pogoji! 82

Hiša s trgovino

z mešanim blagom v večjem kraju na Štajerskem — pripravno tudi za vsakega drugega obrtnika — se po ugodni ceni proda. Event. se da tudi v najem. — Dopise je poslati na upravo »Sl. Naroda« pod »Promet/43«.

Razno

Strojno pletenje

— podpletam nogavice in drugo. — Cegnarjeva ulica 10, pritličje, levo. 58

Perje,

kokošje, račje in gosje, puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni — tvrdka E. Vajda, Čakovec 52/T

Strojno pletenje

Pred Škofijo 1/I — prevzema v delo vsakovrstne nogavice, kakor tudi podpletanje. — Cene solidne. 78

Pohištvo!

Kdor si želi nabaviti krasno in trpežno pohištvo po zelo ugodnih cenah — prodaja isto Matija Andlovic, Vidovdanska cesta št. 6 (nasproti hiralnice). 85/T

Dvokolesa

se popolnoma prenovirajo emajlirajo z ognjem, poniklјajo in shranijo preko zime v oskrbo. — Tribuna F. B. L., Ljubljana, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Karlovška cesta št. 4. 162/T

PREMOG

trboveljski, libojski, črnomaljski

drva, inozemski koks, olje, šlezijske brikete

dobavlja **ILIRIJA**

Ljubljana, Kralja Petra trg 8

Tel. 220. — Plačilo tudi na obroke. 168 T

»Gon«,

nov preizkušen in edino siguren lek proti kapavici (triper) ter zastarelemu (kroničnemu) triperju ter vnetju mehurja. Za popolno ozdravljenje treba šest lončkov. Vsak lonček z navodilom stane 45 Din. — Proizvaja in po pošti razpošilja tudi na zdravniški predpis lekarna Penić, Zaprešič, Hrvatska. 99/T

J. Stjepušin = Sisak =

preporuča najbolje tamburе, žice, partiture i ostale potrebštine za sve glazbala. 105 T

Zahvala.

Slovensko lovsko društvo v Ljubljani mi je glasom sklepa plenarne seje dne 12. decembra m. l. v priznanje uspešnega zatiranja vran v prošli zimi nakazalo večji znesek kot nagrado iz društvene blagajne.

Za to velikodušno darilo se podpisani najtopleje zahvaljujem.

Ljubljana, 9. jan. 1925.

Anton Šolar,

Ljubljana, Poljanska cesta št. 15 83

Kdor inserira, ima uspeh v trgovini!

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Potrtim srcem in v najglobji tugi javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš ljubljeni soprog, oče, sin, brat, svak in stric, gospod

Viktor Korsika

umetni trgovski vrtnar, trgovec s semeni, načelnik Pokrajinske zadruge umetno trgov. vrtnarjev za Slovenijo, predsednik Saveza umetno vrtlarskih obrtnika kraljevine S. H. S. i. t. d.

danes ob pol 5. uri, po dolgi, mučni bolezni, v 45. letu starosti, previden s tolažili sv. vere, boguvdano preminul.

Pogreb preblagega pokojnika bo v ponedeljek, 12. januarja 1925 ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Rimska cesta štv. 5, k Sv. Križu, kjer se truplo položi v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Maše zadušnice se bodo brale v torek, 13. januarja t. l. v župni cerkvi v Trnovem.

Bodi mu ohranjen blag spomin! Prosimo tihega sožalja!

V Ljubljani, dne 10. januarja 1925.

Franja Korsika roj. **Belte,** soproga. **Vilma, Emica** in **Lojzel,** otroci. **Alojzij** in **Marija Korsika,** starši.

Ivanka Primoschič, sestra. **Franc Primoschič,** svak.

Vsi vnuki in vnukinje. 92

Ed. Rice Burroughs: 50

„Tarzanov sin"

Toda nič hudega se ni zgodilo. Oba kralja sta se približala in pri tem vohala okoli sebe, kakor je pač navada pri šimpanzah. Dala sta si prijateljska znamenja, kar naj bi pomenilo, da se poznata. Potem sta se medsebojno popraskala po hrbtu, s čemer je bil razgovor pričet. Temu je sledilo pravo pogajanje.

Kralj šimpanz je najprvo obrazložil, zakaj so prišli, nato pa se je prikazal Korak sam. Do tega trenotka se je srkival v grmičevju. Začudenje gorskih šimpanz je bilo veliko, ko so ga zagledale. Korak se je za hip obotavljal, ker mu je šinila misel, da bo v trenotku raztrgan. Pripravljal se je, da umre junaške smrti. Mislil je samo na Meriem, zakaj ako on pogine, ne bo nikogar več na svetu, ki bi ji pomagal.

Toda oba kralja sta umirila razburjene množice in namignila Koraku, da se približa. Gorske šimpanze so ga obkrožale in njuhale z vseh strani. Ko jih je ogovoril v njih lastni govorici, so poslušale, kaj jim pripoveduje. Govoril jim je o Meriem, o življenju v džungli, kjer je bil prijatelj vseh opičjih rodov od malih Manu do Mangani-veleopic.

»Gomangani, ki imajo v ujetništvu mojo Meriem, so Vaši sovražniki,« jim je razkladal. »Pobijejo vas. Šimpanze iz ravnin so veliko preslabe, da bi se mogle proti njim uspešno bojevati. Pravili pa so mi, da je vas kakor listja in trave, da ste hrabri in da se vas boji celoTantor, veliki slon. Rekli so mi, da ste pripravljeni nas spremljati v naselbino Gomanganijev in kaznovati ono hudobno ljudstvo, medtem pa jaz, Korak, zopet odnesem svojo Meriem.«

Kralj opic je bahato vzbočil svoja prsa in v bojnem razpoloženju hodil okoli. Njega so posnemali nekateri drugi veliki samci iz rodu gorskih šimpanz. Besede tega čudovitega Tarmangani so jim laskale.

»Da,« je govoril eden izmed njih, »mi smo gorske šimpanze in smo neustrašni bojevniki. Tantor se nas boji, Numa se nas boji, Gomangani iz gorskih pokrajin so veseli, ako jih mirno pustimo mimo sebe. Jaz grem s teboj, magari sam. Jaz sem kraljev prvorojeni sin in sem zmožen sam pomoriti vse Gomangani v ravnini.« Pri tem je bahato vzbočil svoja prsa in ponosno hodil semintja.

»Jaz sem Goob,« je zaklical drugi. »Moje strašno zobovje je ostro in dolgo. Marsikaterikrat je že ugrizlo v mehko meso Gomanganijev. Jaz sam, brez tuje pomoči sem ubil sestro Sheetovo. Goob gre s teboj v nižine in pobije sam toliko Gomanganijev, da ne ostane niti eden, ki bi mrliče preštel.«

Korak je vprašujoče pogledal kralja.

»Tvoji bojevniki so resnično hrabri,« je rekel, »toda najhrabrejši od vseh je kralj.«

Po teh besedah je ogromni samec, poln mladih sil, strašno zarjul, da je odmevalo daleč v gozdrove Mali šimpanzi so se prestrašeno obesili materam za vrat, samci pa so, kakor da bi bili elektrizirani pričeli poskakovati in ponavljati kraljevo rjovenje. Nastal je splošen krik in vik.

Korak se je tesno približal h kralju in mu kriknil na uho:

»Pojdi!«

Nato se je napotil proti ravnini k naselbini Kovudve Gomanganija. Kralj je stopal za njim in neprestano rjul in kričal. Njemu je sledila mala tolpa nižinskih šimpanz in tisoče pripadnikov gorskega rodu, divjih, kosmatih, kriviželjnih, psom podobnih bitij.

Proti koncu drugega dne so dospeli do naselbine Kovudve. Bilo je že pozno popoldne. Naselbina je mirno počivala v neizmerni letni vročini. Ogromna armada šimpanz se je tiho približevala. Dasi je po gozdnem mahu stopalo tisoče in tisoče nog, vendar šum ni bil nič večji, kakor če se veter poigrava z listjem.

Spredaj sta korakala Korak in oba kralja. Tesno pred naselbino so obstali. Vse naokoli je vladala popolna tišina. Korak je tiho splezal na drevo, ki je stalo ob plotu in pogledal okoli sebe. Vsa neizmerna tolpa šimpanz je bila tesno zbrana pod drevjem. Trenotek maščevanja se je približal. Šimpanze je Korak poučil, da beli samici, ki je zvezana v naselbini, ne smejo storiti ničesar zlega. Vsi drugi pa morajo biti kaznovani. Nato je dvignil svoj pogled proti nebu in strašno in grozno zakričal. Bilo je to znamenje k začetku.

V tem trenotku je vdrlo 3000 kosmatih samcev v naselbino prestrašenih črncev z divjim krikom in vikom. Iz vseh koč so prihiteli bojevniki. Matere so pograbile svoje otroke in hitele proti izhodom. Kovudvo je na hitro zbral okoli sebe svoje bojevnike, povzročal divje upitje, da bi na eni strani svoje bojevnike ojunačil, na drugi strani pa prestrašil napadalce.

Napad se je izvršil pod vodstvom Koraka. To dejstvo je pri črncih povzročilo grozo in obup. V začetku so se hrabno branili in metali svoja kopja in puščice v napadajočo množico, toda še predno so izstrelili vse puščice, je bil njih odpor zlomljen in spustili so se v divji beg. Za njimi so drvele šimpanze, jih grabile za grla in jih s svojimi dolgimi zobmi grizle in trgale. Najkrvoločnejši in najstrašnejši je bil Korak.

Pri izhodu je Korak maščevanje prepustil svojim zaveznikom, sam pa je nestrpno hitel proti koči, v kateri je bila zaprta Meriem. Koča je bila prazna. Korak je pregledal tudi ostale koče in prebrskal vse zamazane kote, toda Meriema ni bilo nikjer. Črnci je pri begu niso mogli vzeti seboj, ker je Korak na to posebno pazil. Toda kje je?

Korak si je mogel to dejstvo razjasniti samo z eno mislijo: Meriem so ubili in snedli. To prepričanje, da je Meriem mrtva, je v Koraku zapalilo divje sovraštvo proti nienim morilcem. V daljavi je bilo slišati grozno vpitje pavianov, vmes pa obupni kriki njih žrtev. Tja je hitel Korak. Ko je prispel, so paviani ravno pričeli v svojem bojnem razpoloženju omagovati in črnci so se zbrali k novemu odporu in pri tem z uspehom uporabljali svoja kopja in puščice.

Med to gručo Kovudvovih bojevnikov se je zagnal Korak ves strašen in grozen. Slepo sovraštvo je obvladalo vso njegovo notranjost. Kakor ranjen lev je divjal semintja in na vse strani s svojimi močnimi pestmi zadajal boleče rane. Vsak udarec je bil siguren, kar je dokazovalo njegovo nenavadno izurjenost v boju. Ponovno in ponovno je svoje ostro zobovje zasajal v živo meso svojih sovražnikov. S tem, da je Korak sam posegel v bitko in z lastno osebnostjo med bojevniki povzročal velik nemir in strah, se je zmaga nagibala na njegovo stran. Črncem se je zdel ta beli bojevnik, ki je živel v skupnosti z veleopicami in šimpanzami in ki je kričal, rjovel, trgal in mesaril na vse strani kakor divja roparska zver, nekaj nadčloveškega. On je bil zanje zli duh pragozdov, bog zla, katerega so užalili in je sedaj prišel, da jih kaznuje in se maščuje. Ta njih praznovernost je slabila odpor in mnogi izmed njih so bili kmalu prepričani, da je vsak nadaljni boj proti temu bogu pragozdov brezuspešen.

Kdor je mogel, je bežal, da končno na bojišču ni bilo nikogar več, ki bi maščeval Korakova grozodejstva. Poln krvi in zasopljen je ostal Korak zmagovalec. Šimpanze so se zbrale okrog njega, site krvi in od boja že utrujene. Polegale so po tleh.

Daleč od tod je Kovudvo zbral svoje razkropljene bojevnike, štel izgube in ugotavljal ranjence. Njegovo ljudstvo je bilo popolnoma preplašeno. Vsak trud, da bi jih navdušil za nove boje, je ostal brezuspešen. Niti v svojo lastno naselbino se niso hoteli več vrniti. Vztrajali so na tem, da beže vedno dalje in dalje in si na ta način v daljavi več milj od strašnega Koraka zagotove življenje.

Tako se je zgodilo, da je Korak iz domačij pregnal zadnje ljudi, ki bi mu pri iskanju Merieme mogli pomagati, ali bi mu dali pojasnil, kam je Meriem odšla. Tako je sam onemogočil, da bi prišel v domačijo dobrega Bwana, s katerim je njegova draga Meriem sklenila prijateljstvo.

In vendar je bila Meriem od njega oddaljena komaj dobrih sto angleških milj.

147-T

ČAJNA ROČKA „popolni," ZATO V VPORABI NAJCENEJŠI IN OBENEM NAJFINEJŠI

Proda se
makulaturni papir
kg à Din 6·—
v upravi „Slovenskega Naroda".

Inseriraite v „Slov. Narodu"!

Alfonz Breznik
bivši učitelj Glasb. Matice in sodni izvedenec.
Najstarejša in najsposobnejša tvrdka Jugoslavije.
Ljubljana, Mestni trg 3 v lastni hiši ob log magistrata.
Zaloga in izposojevalnica najboljših klavirjev, pianinov in harmonijev Steinway Bösendorfer, Förster, Hölzl, Hofman, Original Stingl, Czapka etc. — Proda a tudi na obroke. — Popravila in uglaševanje najcenejše. — Najizbornejše violine, godala vseh vrst in najboljše strune engros detail. 142n

Popolnoma varno naložite denar v
Ljubljansko posojilnico
v Ljubljani, Mestni trg štev. 6
ker ima že nad
10,000.000 Din jamstvene glavnice.
Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje
najugodneje.
Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev. Posojila daje le proti polni varnosti na vknjižbo in proti poroštvu.
Telefon štev. 9. 152 T Telefon štev. 9.

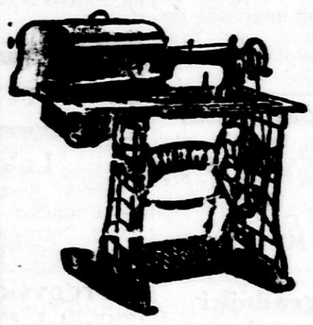

15 letno jamstvo
najpopolnejši SINGER šivalni stroji s pogreznjivim transporterjem (vrabelcem) z enostavnim premikom je pripravljen za štopanje, vezenje ali šivanje
LUD. BARAGA
LJUBLJANA
Selenburgova ulica 6/I. 116 T

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani
prodaja 75 T
:: premog ::
iz slovenskih premogovnikov
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na drobno
inozemski premog in koks
vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete
Naslov: Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/II

Osram-Nitra 2 L
Izlog z blešečim razsvetljenjem gubi privlačnost
Izkusnite Osram-Nitra-opal-žarnice.

opal
Z Osram-žarnicami k boljši svetlobi.

Živo perutnino
kupuje stalno v vsaki množini in sicer: pohance, kure za peči, kure in purane ter plača po najboljših dnevnih cenah
E. VAJDA, ČAKOVEC, MEDJIMURJE, telef. 59, 3, 4.
160 T

Najstarejša slovenska
pleskarska in lakirarska
delavnica
Ivan Briceli, Dunajska c. 19,
se priporoča. Izvršitev točna cene zmerne. 1798

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana
Stari trg št. 9.

Volnene jopice 149 T
impermeje, modne telovnike, otroške svetrje, čepice in šale po zelo nizkih cenah, ima v veliki izbiri tvrdka
F. I. Goričar, „Pri Ivanki"
Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

Edino prave „Golser" čevlje in lovske čevlje dobite le v novo urejeni trgovini in delavnici
J. Brajer
Ljubljana 3396
Turjaški trg (Breg) 1.
Istotam se izdelujejo vseh vrst čevlji po meri in vse vrste tržnih čevljev. — Trgovci popust! Cene solidne! Postrežba točna!

Perem samo z Zlatorog milom.

6692 Med dobrimi najboljši so:
„PFAFF" šivalni stroji
za rodbino, obrt in industrijo.
Solidne cene in ugodni plačilni pogoji.
Večletno jamstvo! — Pouk v vezenju brezplačen!
IGN. VOK, Ljubljana
NOVO MESTO, Glavni trg. Sodna ulica 7. CELJE, Kralja Petra c. 33.

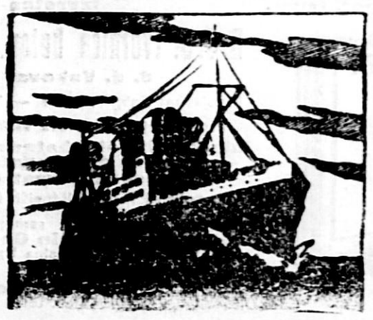

ROYAL MAIL LINE
Kr. angleška poštna parobrodna linija — Generalno zastopstvo za kraljevino S. H. S. Zagreb, Trg. I. štev. 17. 2856
Redoviti potniški promet:
Hamburg-Cherbourg-Southampton v
New York in Kanado
Cherbourg-Liverpool-Southampton v
Južno Ameriko.
— — Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sannaolo. — —
Odprava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu.
Kabina treljega razreda z dvema in štirimi posteljami.
Podzastopstva:
Beograd, Karagjorgjeva ulica 91 — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. — Veliki Bečkerek, Kralja Aleksandra u. 4 — Bitolj, Bulevard Aleksandra 163.
Brzojavni naslov za gori navedena podzastopstva „Roymailpao".
Za Bosno, Hercegovino, Dalmacije in Crnogoro:
Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gružu.
Brzojavni naslov: „Prometna banka".
Dopisovanje v vseh jezikih.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.